

Nota van zienswijzen

Zonneveld Amerongerwetering

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
1 Inleiding.....	2
1.1 Inhoud van deze nota.....	2
1.2 Procedure.....	2
1.3 Leeswijzer	3
1.4 Anonimiseringsplicht	3
2 Zienswijzen.....	4
2.1 Zienswijze van Reclamant 1	4
2.1.1 Reactie gemeente op Zienswijze van Reclamant 1	10
2.2 Zienswijze van Reclamant 2	17
2.2.1 Reactie gemeente op Zienswijze van Reclamant 2	19
2.3 Zienswijze van Reclamant 3	24
2.3.1 Reactie gemeente op zienswijze van Reclamant 3.....	28
2.4 Zienswijze van Reclamant 4	32
2.4.1 Reactie gemeente op zienswijze van Reclamant 4.....	34
2.5 Zienswijze Reclamant 5.....	35
2.5.1 Reactie gemeente op Zienswijze van Reclamant 5	38
2.6 Zienswijze van Reclamant 6	40
2.6.1 Reactie van de gemeente op Zienswijze Reclamant 6.....	43
2.7 Zienswijze van Reclamant 7	47
2.7.1 Reactie van de gemeente op Zienswijze Reclamant 7.....	48
2.8 Zienswijze van Reclamant 8	50
2.8.1 Reactie van de gemeente op Zienswijze Reclamant 8.....	51
3 Nota van wijzigingen.....	52
3.1 Ruimtelijke onderbouwing	52
3.2 Overige documenten	52
3.3 Ambtshalve wijzigingen	52
4 Bijlagen.....	53
4.1 Reactie gedeputeerde na overleg over ingediende zienswijze.....	53

1 Inleiding

1.1 Inhoud van deze nota

Na deze inleiding komen in de Nota achtereenvolgens aan de orde:

- de stand van zaken met betrekking tot de procedure;
- een overzicht van de zienswijzen en de beantwoording van deze reacties;
- de Nota van Wijzigingen waarin alle veranderingen naar aanleiding van zienswijzen worden opgesomd.

1.2 Procedure

Op grond van artikel 3.12 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) heeft het ontwerpbesluit met ingang van 14 juli 2023 gedurende zes weken (tot en met 24 augustus 2023) ter inzage gelegen voor het indienen van zienswijzen. Tijdens deze periode bestond de gelegenheid voor een ieder hiertegen een zienswijze in te dienen.

Van de ter inzage legging is kennisgegeven op de gebruikelijke wijze (bekendmaking via gemeentenieuws in het huis-aan-huisblad De Kaap, op de gemeentelijke internetpagina en in het Gemeenteblad).

Zienswijze over het ontwerpbestemmingsplan

Gedurende bovengenoemde termijn van inzage van de ontwerp omgevingsvergunning zijn er 7 schriftelijke zienswijzen en een reactie van de provincie ontvangen. De zienswijzen, alsmede de reactie van de provincie, zijn binnen de termijn van de terinzagelegging ingediend en zijn dan ook ontvankelijk.

Alle zienswijzen zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in de Nota van zienswijzen. Vervolgens is elke zienswijze van een gemeentelijke reactie voorzien en is in een gemeentelijke conclusie opgenomen of de zienswijze al dan niet leidt tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvergunning.

Voor voorliggend plan wordt de uitgebreide voorbereidingsprocedure van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) gevolgd. Het voeren van de uitgebreide procedure betekent dat de gemeenteraad een besluit moet nemen over het al dan niet afgeven van een verklaring van geen bedenkingen.

In beginsel dient op grond van artikel 6.5, derde lid, van het Besluit omgevingsrecht (Bor) een dergelijke verklaring te worden afgegeven door de raad, alvorens het college, ingeval van toepassing artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, Wabo, een omgevingsvergunning kan verlenen voor een bouwplan. De raad is echter bevoegd om gevallen aan te wijzen waarin geen verklaring van geen bedenkingen nodig is. Van die bevoegdheid heeft de raad gebruik gemaakt. Bij besluit van 19 december 2022 heeft de raad besloten dat er géén verklaring van geen bedenkingen van de raad meer nodig is. Het college is hierdoor zelfstandig bevoegd te besluiten op een aanvraag om omgevingsvergunning ten behoeve van een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, juncto artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3°, van de Wabo.

De Nota van zienswijzen met gemeentelijke reactie en conclusie stuurt het college van burgemeester en wethouders toe aan alle indieners van zienswijzen op het moment dat het definitieve besluit omgevingsvergunning wordt gevraagd. Als het definitieve besluit wordt verleend dan wordt het bekendgemaakt en ter inzage gelegd voor zes weken. Tijdens deze periode kunnen belanghebbenden beroep instellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Het besluit is onherroepelijk één dag na afloop van de beroepstermijn. De beroepstermijn bedraagt 6 weken. Indien binnen de beroepstermijn naast het beroepsschrift een verzoek om voorlopige voorziening bij de voorzitter is ingediend, treedt het besluit niet in werking voordat op dat verzoek is beslist.

1.3 Leeswijzer

De beantwoording van de binnengekomen schriftelijke zienswijzen is verwerkt in hoofdstuk 2. De schriftelijke zienswijzen zijn letterlijk in de Nota van zienswijzen overgenomen en zijn dus niet samengevat of gewijzigd. Hoofdstuk 3 betreft de eventueel specifiek voorgestelde aanpassingen in het ontwerpbesluit die we hebben samengevat in de Nota van wijzigingen.

Behalve de aanpassingen naar aanleiding van de zienswijzen, kan de gemeente het plan wijzigen zonder dat op deze onderdelen een zienswijze is ingediend. Deze wijzigingen worden door de gemeente zelf noodzakelijk geacht. Dit worden ambtshalve wijzigingen genoemd. In dit ontwerpbesluit zijn geen ambtshalve wijzigingen doorgevoerd.

1.4 Anonimiseringsplicht

Indien er sprake is van een geanonimiseerde versie van de Nota van zienswijzen:

In de Wet bescherming persoonsgegevens is bepaald dat NAW-gegevens van natuurlijke personen niet elektronisch beschikbaar mogen komen.

Vanwege deze 'anonimiseringsverplichting' zijn in voorliggende nota de NAW-gegevens (Naam, Adres, Woonplaats van de indiener) van de indieners van zienswijzen vervangen door een nummer: Reclamant 1, Reclamant 2, enz.

2 Zienswijzen

2.1 Zienswijze van Reclamant 1

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Utrechtse Heuvelrug
Postbus 200
3940 AV Doorn

Betreft: Zienswijze Reclamant 1 inzake Ontwerp-Omgevingsvergunning
Zonneveld Amerongerwetering

Geacht College,

Bij bekendmaking in de media is de: 'Ontwerp-omgevingsvergunning Zonneveld Amerongerwetering' voor de periode van 14 juli t/m 14 augustus 2023 voor het indienen van zienswijzen ter inzage gelegd. De Reclamant 1 maakt gaarne van de geboden gelegenheid gebruik haar zienswijze op het betreffende: 'Ontwerp-Omgevingsvergunning Zonneveld Amerongerwetering' aan u kenbaar te maken. Eerst zal worden ingegaan op het planproces, waarna de inhoudelijke aspecten aan de orde worden gesteld. Afgesloten zal worden met een conclusie.

1. Planproces

Op de schaal van de aarde staan we wat betreft de klimaatverandering voor de grote opgaven om onze samenleving als geheel klimaat- en dus ook energieneutraal te maken, dat teneinde deze leefbaar te houden, niet alleen voor de natuur, maar ook voor de mens. Met het: 'Klimaatakkoord van Parijs' zijn daartoe ook tussen de landen afspraken over gemaakt de temperatuurstijging binnen de 2 graden Celsius te houden en zo mogelijk binnen 1.5 graden Celsius.

Binnen de gemeente Utrechtse Heuvelrug staat de aanpak van de klimaat dan gelukkig ook al langer hoog op de agenda. Zo heeft reeds in 2015 een open dialoog met de samenleving plaatsgevonden over met name het plaatsen van zonnepanelen in veldopstelling, dat toen ook tot het: 'Raadsvoorstel zonnepanelen in veldopstelling (GUH, 2015)' heeft geleid. Ook is in 2017 de: 'Routekaart klimaatneutraal grondgebied in 2035 - Ambitiedocument (GUH, 2017)' vastgesteld, die dan thans wordt geactualiseerd, althans zo heeft de Reclamant 1 dat begrepen.

Verder is wederom op basis van een open dialoog met de samenleving in 2020 een: 'Afwegingskader Energie in landschap (GUH, 2020)' door de gemeenteraad vastgesteld, waarin dan de kaders voor een bepaald initiatief zijn vastgelegd, of dan nu zon of wind is.

Mede op basis van de uitvraag naar zonnevelden die heeft plaatsgevonden zijn er dan een vijftal initiatieven ingediend, waarbij dan op basis van de daarbij gegeven beoordeling een tweetal initiatieven zijn uitverkozen om deze op basis van participatie nader te laten uitwerken. Daarbij ging het dan om het initiatief door BHM Solar bij Overberg en het initiatief door LC Energie nabij de Amerongerwetering (zie in deze ook het: 'Raadsbesluit Beoordeling Initiatieven Zonnevelden')..

Mede op basis van een omgevingsproces heeft er dan m.b.t. het initiatief van een zonneveld bij de Amerongerwetering een nadere uitwerking plaatsgevonden (zie voor het overzicht van het omgevingsproces dus ook het document: 'Zonneveld Amerongerwetering Omgevingsproces (LC Energy, 2022)'). Dat heeft er dan toe geleid dat het inrichtingsplan voor het zonneveld op een aantal punten is aangepast, althans zo leidt de Reclamant 1 dat uit het betreffende procesdocument af. Dit heeft dan geleid tot een definitief: 'Inrichtingsplan' (zie in deze ook het document: 'Zonneveld Amerongerwetering Landschappelijk Inrichtingsplan (Eelerwoude, 2022)').

Aangezien het zonneveld strijdig moet worden geacht het daartoe bepaalde in het bestemmingsplan, wordt voor de realisatie van het voorliggende zonneveld een zogenaamde projectafwijkinsprocedure gevolgd. Daartoe is dan een: 'Ruimtelijke onderbouwing Zonneveld Amerongerwetering (Eelerwoude, 2023)' opgesteld, dat mede op basis van een aantal nadere onderzoeken, dat niet alleen m.b.t. het milieu (sec), maar m.b.t. de natuur, etc..

Thans is dan de: 'Ontwerp-omgevingsvergunning Zonneveld Amerongerwetering', inclusief de daarbij behorende nadere: 'Ruimtelijke onderbouwing (Eelerwoude, 2023)' en de daar dan weer bijbehorende nadere stukken voor het indienen van zienswijzen ter inzage is gelegd.

Naast het proces op lokaal niveau zijn er m.b.t. energietransitie ook in het kader van de: 'RES Regio Utrecht' tussen de daarin deelnemende gemeente afspraken m.b.t. de energietransitie gemaakt en waarbij de gemeente Utrechtse Heuvelrug zich heeft gecommitteerd aan de opwek van 0.08 THW op basis van de grootschalige duurzame energie.

Zelf probeert de Reclamant 1 al vanaf begin jaren '90 van de vorige eeuw de aanpak op van de klimaatproblematiek op de agenda van diverse gemeenteraden te krijgen, hetgeen toen nog niet zo eenvoudig was. Inmiddels zien ook vele gemeenten het belang van een integrale aanpak van de klimaatproblematiek in. En ook al gaat daar helaas lang niet altijd de volledige aandacht naar uit, de hoogste prioriteit zou daarbij o.i. toch naar het besparen van energie moeten uitgaan, want: *'alles wat aan energie wordt bespaard hoeft niet duurzaam te worden opgewekt'* (vergelijk in deze dus ook de 'Trias energetica'). De restopgave zou dan duurzaam moeten worden opgewekt, waarbij dan bij de zon de zogenaamde: '(Constructieve) Zonneladder' zou moeten worden toegepast (zie in deze dus ook de: 'Constructieve zonneladder (Natuur- en milieufederaties, 2018)'), dus eerst 'Zon op dak', etc.. Voor zover er dan nog een bepaalde opgave restopgave is, dient daarbij dan een zorgvuldige afweging plaats te vinden, zeker voor zover uiteindelijk in het landelijk gebied 'landt'. Door de gemeente Utrechtse Heuvelrug is daartoe dan in 2020 een: 'Afwegingskader Energie in Landschap (GUH, 2020)' vastgesteld, waarvoor wel ook waardering, ook t.a.v. de daarbij met de samenleving gevoerde open dialoog, zij het dat daar door haar wel ook bepaalde kritische kanttekening zijn geplaatst (zie in deze dus ook; 'Inspraakreactie SMZ e.o. inzake het Rv Afwegingskader Energie in Landschap (GUH, 2020)' ten tijde van de behandeling van het betreffende raadsvoorstel tijdens de beeldvorming van de Commissie Ruimte.

Wat haar t.a.v. voorliggende: 'Ontwerp-Omgevingsvergunning Zonneveld Amerongerwetering' dan door de Reclamant 1 wel is opgevallen dat deze nu net tijdens de vakantieperiode ter inzage is gelegd. Uiteraard is het de Reclamant 1 bekend dat t.a.v. aanvragen voor een omgevingsvergunning binnen een bepaalde tijd een besluit dient te worden genomen, maar hier gaat het wel om een vergunning met een afzonderlijke procedure, die ook gevoelig ligt, dus had hiermede bij de ter inzage legging o.i. wel ook rekening kunnen worden gehouden.

2. Inhoudelijke aspecten

Zoals ook uit de: 'Ontwerp-Omgevingsvergunning Zonneveld Amerongerwetering' naar voren komt, moet het betreffende initiatief strijdig worden geacht met het daartoe in het: 'Bestemmingsplan OMMA (GUH, 2019)' bepaalde. Zo heeft kent het gebied de bestemming: 'Agrarisch met waarden', evenals een relatief groot aantal functieaanduidingen, waar een zonneveld dan niet in past. Zoals ook hiervoor onder het

Hoofdstuk 1: 'Planproces' aangegeven is dan ook besloten om voor de realisatie van het Zonneveld Amerongerwetering een projectafwijkingsprocedure te volgen, overeenkomstig de WABO, Art. 2.12, lid 1, onder a, onder 3e. Daartoe is dan een: 'Ruimtelijke onderbouwing Zonneveld Amerongerwetering (Eelerwoude, 2023)' opgesteld die dan mede is gebaseerd op een aantal nadere stukken.

Alhoewel de Reclamant 1 zich terdege bewust is van de grote energieopgave waar we met zijn allen voor staan, heeft zij toch besloten een zienswijze in te dienen. Dat hangt dan met name ook samen met de beoogde locatie van het zonneveld.

Alhoewel de locatie als we de kaart bezien zoals deze daartoe in de: 'RES 1.0' is opgenomen dan is gelegen binnen een zone die 'kansrijk' is voor zonnevelden, hetgeen ook geldt m.b.t. de kaart zoals deze daartoe in de: 'Omgevingsvisie Provincie Utrecht 2021' is opgenomen, ligt deze dus net wel tussen twee percelen met opgaande beekbegeleidend bos, die beide als Natura 2000-gebied zijn aangewezen. Alhoewel dan uit de: 'Quickscan flora en fauna Zonneveld Amerongerwetering (Eelerwoude, 2022)' en ook de: 'Nadere inventarisatie en toetsing Zonneveld Amerongerwetering (Eelerwoude, 2022)' naar voren komt dat op het betreffende Natura 2000-gebied Kolland (& Overlangbroek), evenals ook op het aan de andere zijde van de Lekdijk gelegen Natura 2000-gebied Rijntakken, van het initiatief geen significant negatieve effecten zijn te verwachten, dat ook rekening houdend met de daarbij als zodanig t.b.v. van de instandhoudingsdoelstellingen aangewezen zogenaamde kwalificerende soorten, had deze locatie o.i. toch wel degelijk als 'niet-kansrijk: of wellicht beter 'ongewenst' moeten worden aangemerkt, dat dus juist ook gezien de ligging tussen de beide stroken beekbegeleidend bos die dan wel als Natura 2000-gebied zijn aangewezen.

Zoals de gemeente ongetwijfeld bekend loopt er thans het proces m.b.t. het zogenaamde: 'Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)' in het kader van de stikstofproblematiek. In dat kader is dan door het Rijk aan de provincies gevraagd om met een aanbod te komen. Door de provincie Utrecht is daartoe inmiddels een proces opgestart en heeft zij daartoe ook net na 1 juli ook een aanbod gedaan (zie in deze dus ook het document: 'Concept-UPLG 1.0 (Provincie Utrecht, 2023)', inclusief ook de daarbij bijbehorende bijlagen). Mede in het kader van dat: 'UPLG', waarvoor de aanpak dan breder dan alleen die van de stikstofproblematiek is, hebben er dan specifiek voor de binnen de provincie Utrecht voorkomende Natura 2000-gebieden zogenaamde Natuurdoelanalyses (NDA's) plaatsgevonden, waaronder dus ook voor het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek en (zie in deze dus ook de: 'NDA Kolland & Overlangbroek (Provincie Utrecht, 2023)'). Uit de daarbij gegeven analyse komt dan naar voren, ook al ontbreken nog veel gegevens, dat de instandhoudingsdoelstellingen naar verwachting alleen kunnen worden gehaald indien een aantal maatregelen worden genomen. Een van die maatregelen is dan, dat dus naast bepaalde hydrologische maatregelen, het beter in ecologische zin verbinden met elkaar van de beide bosgebieden van Oud-Kolland en daarnaast ook het bosgebied van Kolland met Oud-Kolland en ook van die beide bosgebieden met dat van Overlangbroek (zie in deze dus ook onderstaande fig.: *'Realiseren van een aaneengesloten natuurgebied'*). En alhoewel de betreffende: 'Natuurdoelanalyse Kolland & Overlangbroek' dan thans ter beoordeling bij de Ecologische Autoriteit ligt kan o.i. dan ook niet zomaar worden gesteld dat van de aanleg van het: 'Zonneveld Amerongerwetering', ook al is daartoe mede op basis van de in die zin uitgevoerde: 'Quickscan Flora en Fauna Zonneveld Amerongerwetering (Eelerwoude, 2022)' en ook de: 'Nadere inventarisatie en toetsing Zonneveld Amerongerwetering (Eelerwoude, 2022)' dus wel een nadere ecologische inschatting van bepaalde ecologische effecten gemaakt, daarmee ook rekening houdend met bepaalde mitigerende maatregelen, in het geheel geen effecten op de (uiteindelijke) instandhoudingsdoelen kunnen worden verwacht.

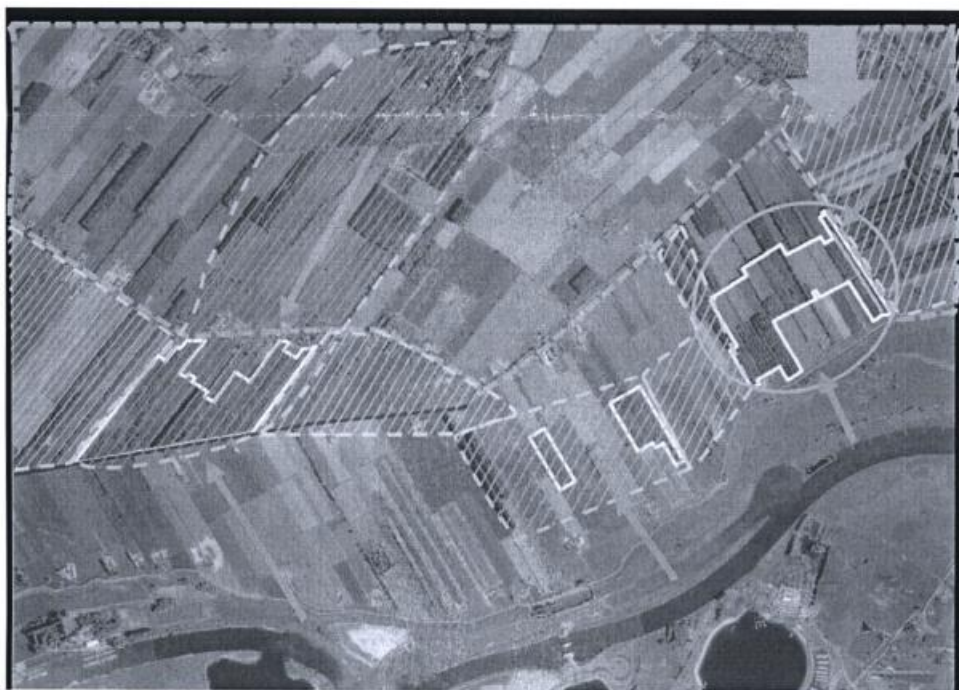

Fig.: 'Realiseren van een aaneengesloten natuurgebied (uit: 'NDA Kolland & Overlangbroek'

Naast aspecten als 'connectiviteit' en 'ecohydrologie' m.b.t. het bereiken van de instandhoudingsdoelen kan verder o.i. toch ook niet worden uitgesloten dat er bepaalde effecten t.a.v. verstoring van beide bospercelen die dan deel uitmaken van het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek door geluid optreden. Weliswaar worden de effecten van geluid dan in kaart gebracht in de: 'Quickscan geluid Zonneveld Amerongerwetering (Alcedo, 2022)' maar dan alleen t.o.v. geluidgevoelige objecten, zoals woonhuizen, evenals i.r.t. tot het stiltegebied zoals dat hier aanwezig is. Vogels zijn evenwel wel degelijk ook voor geluid verstoringsgevoelig en wel bij geluidsniveaus hoger dan 42 dB(A) (zie m.b.t. geluidsniveau 42 dB(A) o.a. het rapport: 'Het voorspellen van het effect van snelverkeer op broedvogelpopulaties (Reijnen, M., Veenbaas, G. & Foppen, R., 1992)'). Zeker m.b.t. Natura 2000-gebieden dient wel degelijk in juridische zin rekening te worden gehouden met de zogenaamde: 'Externe werking'. In ieder geval zou het o.i. dus wel ook goed zijn als ook in die zin mogelijke effecten in beeld zouden worden gebracht. Zo zou in een figuur alsnog kunnen worden aangegeven waar dan t.o.v. de geluidsbron, dus de inverter en de transformatiestations (4), die dan midden in het Zonneveld Amerongerwetering zijn gepositioneerd, de geluidscontour van 42 dB(A) is gelegen, zodat in ieder geval duidelijk is of wat betreft geluid in die zin al dan niet bepaalde effecten kunnen optreden.

Verder wordt het m.b.t. vogels op basis van de: 'Quickscan Flora en Fauna Zonneveld Amerongerwetering (Eelerwoude, 2022)' en dan met name ook de: 'Nadere inventarisatie en toetsing Zonneveld Amerongerwetering (Eelerwoude, 2022)' dan wel duidelijk dat geen effecten op beschermde soorten, zoals de das, zijn te verwachten, evenals ook niet op nietbroedende vogels van het Natura 2000-gebied Rijntakken, dat laatste ook aangezien er elders voldoende vervangend foerageergebied aanwezig zou zijn. Toch blijft het voor de Reclamant 1 de vraag als je dan echt natuurinclusief wilt ontwerpen, dus ook vanaf het begin rekening wilt houden met aanwezige waarden, waarom dan bijvoorbeeld ook niet naar het eventueel voorkomen van weidevogels is gekeken, ook al zijn de nesten daarvan dan kennelijk niet jaarrond beschermd. Wel komt dan uit de: 'Quickscan Flora en Fauna Zonneveld Amerongerwetering (Eelerwoude, 2022)' naar voren dat er in de velschuur een drietal (oude) nesten van de boerenzwaluw zijn aangetroffen, waarbij dan wordt geconcludeerd dat deze weliswaar jaarrond zijn beschermd, namelijk Categorie 5, maar dat er in de omgeving voor deze soort voldoende alternatieve mogelijkheden om te broeden aanwezig zijn. Dat kan mogelijk zou zijn, maar men zou ook kunnen kijken of er dan binnen het gebied zelf geen alternatief kan worden aangeboden, zoals bijvoorbeeld een zwaluwentil.

Voor zover een zonneveld dan uiteindelijk toch na een zorgvuldige afweging aanvaardbaar moeten worden geacht dient dat o.i. in ieder geval natuurinclusief te worden ontwikkeld (zie in deze dus o.a. ook recente brochure: 'Zo dragen zonneparken bij aan ecologie van Nederland (Holland Solar, 2023)' en met name ook de publicatie: 'Verkenning van bodem en vegetatie in 25 zonneparken in Nederland (WUR, 2021)' met ook een aantal aanbevelingen). Natuurlijk i.p.v. Engels Raaigrasweiland is het streven nu aldaar een: 'Kruiden- en faunarijke grasland' tot ontwikkeling te brengen, dat met name door een specifiek maaibeheer en eventueel het inzaaien van een grasmengsel van nabij gelegen kruiden- en faunarijke graslanden, evenals zullen ook de oevers op een natuurvriendelijke wijze worden beheerd en zal er bij het te plaatsen hekwerk (met een hoogte van 2 m) de onderste 20 cm open worden gelaten zodat kleine zoogdieren er doorheen komen, hetgeen allemaal wordt gewaardeerd, maar toch zal het zonneveld o.i. hoe dan ook wel degelijk tot een bepaalde barrièrewerking leiden en dat dan zeker voor een periode 30 jaar.

In die zin had o.i. toch ook kunnen worden gezien of allereerst niet alsnog een aanzienlijke bredere zone (van minimaal 25-30 m) in het midden of wellicht nog beter in het zuiden geheel vrij was gehouden van zonnepanelen en deze dan optimaal voor de natuur wordt ingericht, dat ook zonder hekken. Dat geldt dan ook voor een zone direct ten oosten van het westelijke bosperceel, zodat aldaar, alhoewel daar kennelijk nu wel in een soort van (bos-)mantel-zoomvegetatie is voorzien, een bredere buffer mogelijk is. Dat zou ook moeten gelden voor de westelijke zone van het bos zoals dat ten oosten van het veld is gelegen, zodat ook daar een ruimere bufferzone kan ontstaan, maar kennelijk wil de huidige eigenaar daar niet aan meewerken. Overigens is de Reclamant 1 dan weer wel positief over de bijdrage die men wil leveren aan het Levend Archief (zie in deze dus wel ook de brochure: 'Zo dragen zonneparken bij aan ecologie van Nederland (Holland Solar, 2023)', maar de betekenis daarvan voor de bijdrage aan Natura 2000 Kolland & Overlangbroek moet naar verwachting dus o.i. wel beperkt worden geacht, dat ook aangezien het naar vermoeden om planten van het open veld en dus niet specifieke bossoorten gaat.

Ook had o.i. dus wel degelijk kunnen worden gezien of de grondwaterpeilen toch niet hoger hadden kunnen worden opgezet, dat niet alleen om drainerende werking van de weilanden t.o.v. beide (vrijwel) aangrenzende: 'Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) die dan deel uitmaken van het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek te voorkomen maar ook teneinde nattere natuurdoeltypen te kunnen realiseren¹, zij het dus wel op basis van een nadere ecohydrologische analyse (zie in deze overigens ook het rapport: 'Verslechtering van habitatype H91E0_C in het Natura-2000-gebied Kolland & Overlangbroek: een ecologische en juridisch analyse (Baayen et al, 2022)').

En ook al begrijpt de Reclamant 1 het vanwege de mogelijke drainerende werking op beide aangrenzende bospercelen die dan deel uitmaken van het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek dat niet rondom het hele zonneveld sloten met natuurvriendelijke oevers worden aangelegd, dat uiteraard rekening houdend met de historische verkaveling, en dus vanwege het zicht vanuit de aan de Amerongerwetering gelegen woningen op een eventueel hekwerk alleen aan de noordkant, anderzijds leidt zo'n hekwerk natuurlijk wel degelijk, ondanks dat de onderste 20 cm open wordt gelaten, tot een bepaalde barrièrewerking, zoals o.a.. voor het ree, ook al is dat dan geen doelsoort voor het betreffende Natura 2000-gebied. Voor zover het zonneveld dan ook echt verzekeringstechnisch van een hek moet worden voorzien, zou daarbij dan in ieder geval aan de realisatie van zogenaamde 'reeënpoorten' kunnen worden gedacht, zodat deze het gebied ook vrij kunnen betreden.

Wat betreft het zonneveld zelf wordt deze dan met een zuidelijke oriëntatie geplaatst evenals worden de rijen op een onderlinge afstand van 2 m geplaatst, dat ook in verband met de lichtval en ook de infiltratie van regenwater (zie in de betreffende aanbevelingen uit het rapport: 'Verkenning van bodem en vegetatie

¹ Overigens is het de vraag, of er ondanks de kwel, ook echt nattere natuurdoeltypen met een hoge botanische waarden mogelijk zijn, zoals vegetaties uit het: 'Dotterbloemverbond', aangezien dan naar verwachting wel degelijk een verdergaande vershraling door het afgraven bovenste toplagen die dan in de loop van de tijd door bemesting zijn verrijkt noodzakelijk is.

in 25 zonneparken in Nederland (WUR, 2021)'), maar wat voor de Reclamant 1 toch onduidelijk blijft is de minimale hoogte waarop zij zullen worden geplaatst, dat eveneens m.b.t. de lichtinval². Zo wordt bijvoorbeeld bij het Zonneveld Voordaan, alwaar dan eveneens voor een groot deel eveneens als natuurdoeltype: 'Kruiden- en faunarijck grasland' wordt aangehouden, voor de de onderzijde van de zonnepanelen een minimale hoogte van 0.60 m aangehouden evenals een bepaalde hellinghoek, dat teneinde dus voldoende lichtinval te kunnen borgen (zie in deze dus ook de: 'Ruimtelijke onderbouwing Zonneveld Voordaan (Bureau Eelerwoude, 2022)'). In die zin zou het dus goed zijn dit als harde voorwaarde in de omgevingsvergunning vast te leggen.

Wel dus goed dat de panelen aan de bovenzijde op een gelijke hoogte worden gehouden met als maximale hoogte van 1.50 m boven het hoogste delen van het huidige maaiveld, zodat niet alleen het zicht zo weinig mogelijk verstoord wordt maar de panelen voor het zicht ook op een gelijke hoogte staan, zodat in ieder geval een rustiger beeld ontstaat. Wel zou het goed zijn als eveneens de maximale hoogte gewoon als harde voorwaarde in de omgevingsvergunning wordt opgenomen.

Ook goed dat er actief beheer plaatsvindt, zij het bij voorkeur wel op een natuurlijke wijze (zie in deze ook het: 'Beheeradvies Kruiden en faunarijck grasland (Bijl2, ...)', evenals ook monitoring, zodat een tijdige bijsturing van het beheer mogelijk is.

Eveneens mooi dat er financiële participatie komt (zie in deze overigens ook het: 'Afwegingskader Energie in landschap (GUH, 2020)') en ook dat er geld beschikbaar komt in een Omgevingsfonds, zij het dat het kennelijk toch nog niet geheel duidelijk is waaraan dat zal worden besteed.

Tenslotte wordt dan overeenkomstig de vergunning uitgegaan van een maximaal gebruik gedurende 30 jaar, waarna de grond voor het oorspronkelijk gebruik geschikt moet worden gemaakt (zie in deze overigens ook de: 'Gedragscode Zon op Land (Holland Solar, 2019)'). Die verplichting geldt dan niet voor de landschapselementen die t.b.v. het zonneveld zijn aangelegd. Op zich is dit natuurlijk mooi, ook al aangezien daar geld voor wordt gereserveerd, maar anderzijds zou het o.i. beter zijn als de gehele grond dan meteen vrij zou komen voor echte natuurontwikkeling, dat ook gezien hetgeen daartoe in de eerder aangehaalde 'Natuurdoelanalyse Kolland & Overlangbroek' is aangegeven. In ieder geval zou o.i. het behoud van de landschapselementen minimaal als harde voorwaarde moeten worden opgenomen.

3. Conclusie

Kortom, ook al ziet de Reclamant 1 dat LC Energy er veel aan heeft gedaan om aan de diverse wensen vanuit de omgeving tegemoet te komen, waarvoor dus ook waardering, zij blijft met name gezien de keuze van de locatie te midden van een tweetal bospercelen die dan deel uitmaken van het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek toch kritisch over dit initiatief. Voor zover de aanleg van het zonneveld hier uiteindelijk toch aanvaardbaar wordt geacht, dat ook gezien diverse (wettelijke) kaders, dat zou o.i. in ieder geval toch nog naar een verdere optimalisatie m.b.t. de inrichting moeten worden gezocht.

Hoogachtend,
(2 namen en handtekeningen van Reclamant 1)

² In de gegeven tekeningen wordt dan een hoogte van 55 cm aangehouden, tenminste als de Reclamant 1 dat op een juiste wijze heeft geïnterpreteerd, maar dus wel goed dat dan als harde voorwaarde ook in de betreffende Omgevingsvergunning vast te leggen, net als overigens een maximale hoogte van 1.50 m.

2.1.1 Reactie gemeente op Zienswijze van Reclamant 1

1. Energie besparen vóór energie opwekken

De rijksoverheid heeft bepaald dat in 2030 het overgrote deel van ons elektriciteitsverbruik moet komen van wind en zon. Inwoners, ondernemers, organisaties en gemeente zetten zich samen in voor een gezonde toekomst en een prettige, veilige leefomgeving. We helpen de opwarming van de aarde tegen te gaan door zo min mogelijk CO₂ uit te stoten. Dit doen we door energie te besparen en door zonnepanelen op daken te leggen. Maar dat is niet voldoende. Daarom gaan we in onze gemeente ook duurzame energie opwekken uit grotere energiebronnen, zoals met de zonnevelden. (bron: <https://www.heuvelrug.nl/groene-energie-opwekken>)

2. Inzage tijdens vakantieperiode

De gemeente heeft de concept vergunning ter inzage gelegd zodra de toetsing daarvan afgerond was. Juridisch gezien is publiceren tijdens de zomervakantie geen belemmering. Daarnaast wil de gemeente meewerken aan het op tijd aanvragen van de SDE++ subsidie die de ontwikkelaar slechts 1 keer per kalenderjaar kan aanvragen. In 2023 start die mogelijkheid op 6 september. Een voorwaarde om de SDE++ aan te kunnen vragen is het door de ontwikkelaar te hebben ontvangen van een omgevingsvergunning. Gezien de inzagetermijn tijdens de vakantieperiode hebben wij besloten de publicatie na 3 weken nog een keer te herhalen. Ook zijn de omwonenden per mail geïnformeerd over de inzage van de concept vergunning. Daarmee menen wij er alles aan te hebben gedaan om een ieder zo goed volledig mogelijk te informeren.

3. Locatiekeuze in relatie tot nabijgelegen Natura 2000-gebied

Om te bepalen of het zonneveld in een geschikt gebied is gelegen, moet o.a. worden gekeken naar het vigerende provinciale en regionale beleid. Zowel in de Omgevingsvisie van de provincie Utrecht, als in de Regionale Energiestrategie van energieregio U16, wordt het plangebied aangewezen als geschikte locatie voor zonnevelden. Ook staat ander beleid er niet aan in de weg, zoals weergegeven in de Ruimtelijke Onderbouwing behorend bij de ontwerp omgevingsvergunning. Daarmee wordt de locatie op basis van het beleid in beginsel geschikt geacht voor de realisatie van een zonneveld.

Vergeleken met de huidige situatie, waarin op de percelen reguliere agrarische activiteiten plaatsvinden, levert het plan juist een bijdrage aan de instandhoudingsdoelstellingen en het versterken van de biodiversiteit. Het grasland onder de panelen wordt verschaald en zal niet meer regulier worden bemest. Logischerwijs betekent dat ook een verminderde stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied. In het rapport van de Ecologische Autoriteit wordt de stikstofdepositie benoemd als één van de belangrijke drukfactoren op het gebied. Met de ontwikkeling van het zonneveld wordt hier, tenminste voor de periode van 30 jaar, enigszins verlichting in geboden. Het plan levert, door het nemen van verschillende maatregelen, ook op andere vlakken een positieve bijdrage aan de biodiversiteit. Dit wordt onder andere gedaan door middel van natuurlijke oevers, losse hagen, rietkragen, struweel en het aanleggen van mantel- en zoomvegetatie bij de westelijke bosrand. Ter hoogte van de bouwwerken (o.a. de compact stations), worden zwaluw- en vleermuiskasten opgehangen. Ook worden in het plangebied een aantal broeihopen voor ringslangen gerealiseerd. De ringslang is namelijk recentelijk (in 2021) nog nabij het plangebied gesignaleerd. Door het gebied aantrekkelijk te maken voor amfibieën en extra maatregelen te treffen voor de ringslang, wordt het zonneveld een aantrekkelijk leefgebied. Daarnaast is het hekwerk passeerbaar voor kleine (zoog)dieren, door aan de onderkant van het hekwerk een ruimte van 20 centimeter over te laten. Het zonneveld biedt zo een aantrekkelijker leefgebied dan in de huidige situatie, waarin het plangebied alleen bestaat uit regulier bemest grasland, met name bestaande uit Engels Raaigras. Hierdoor biedt het zonneveld kansen voor de verbinding van beide natuurgebieden, in plaats van dat het een barrière vormt.

In de natuurdoelanalyse voor het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek en het navolgend advies van de Ecologische Autoriteit, wordt onder andere benoemd dat het grondwaterpeil af moet worden gestemd op de natuurfunctie van Kolland en Overlangbroek. Dit is echter een eventuele ontwikkeling die los staat van de voorgenomen ontwikkeling van het zonneveld. De ontwikkeling van het zonneveld staat een eventuele peilverhoging ook niet in de weg. Een dergelijke maatregel is goed verenigbaar met een zonneveld. Zie voor een uitgebreidere reactie op de voorgestelde maatregelen in het rapport van de Ecologische Autoriteit, ook de reactie op de zienswijze van reclamant 3, onder '1. Strijdigheid met goede ruimtelijke ordening'.

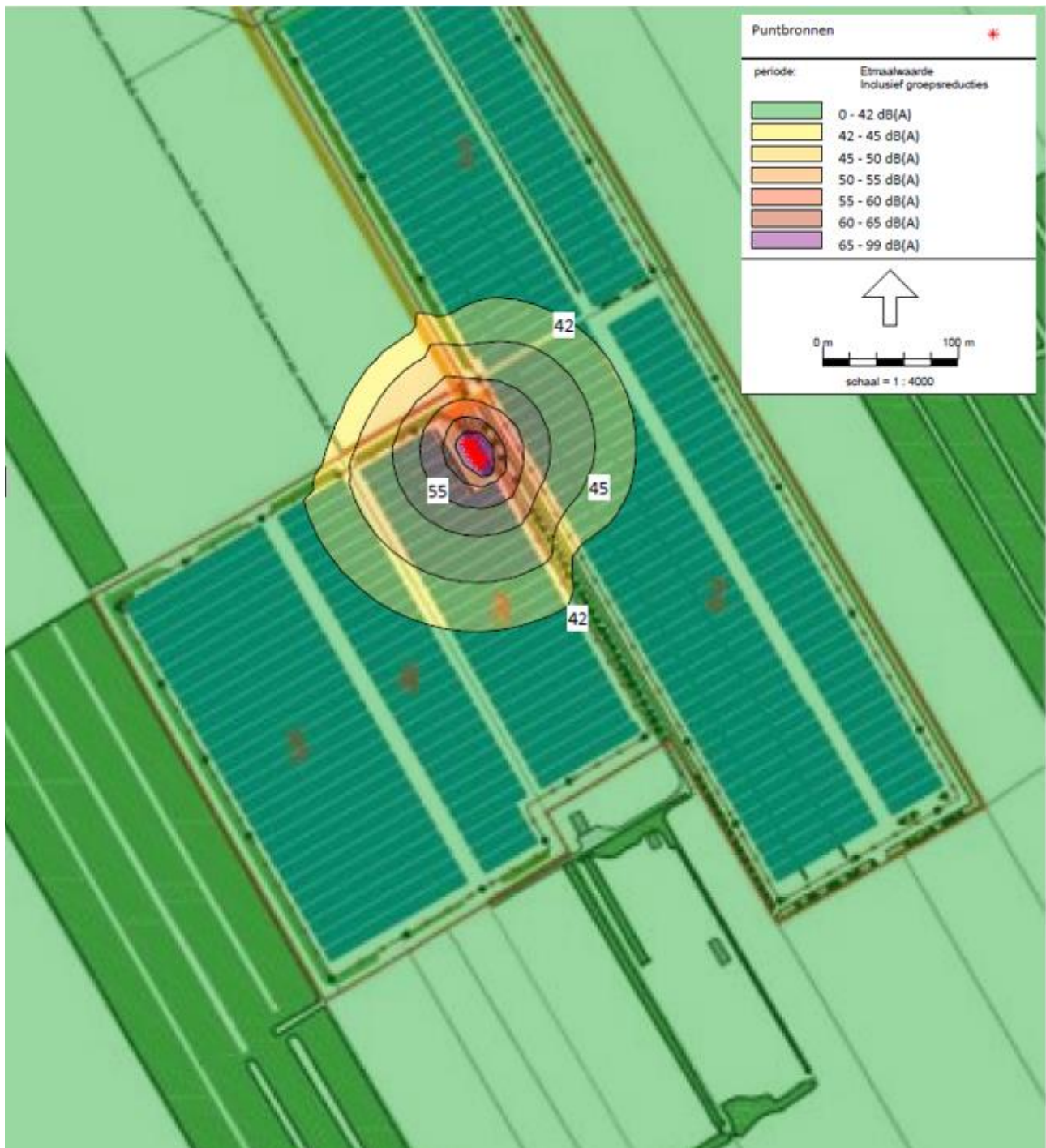
4. Geluidseffect op Natura 2000 gebieden

De geluidemissie van het zonneveld wordt bepaald door vier inverter/transformatorstations.

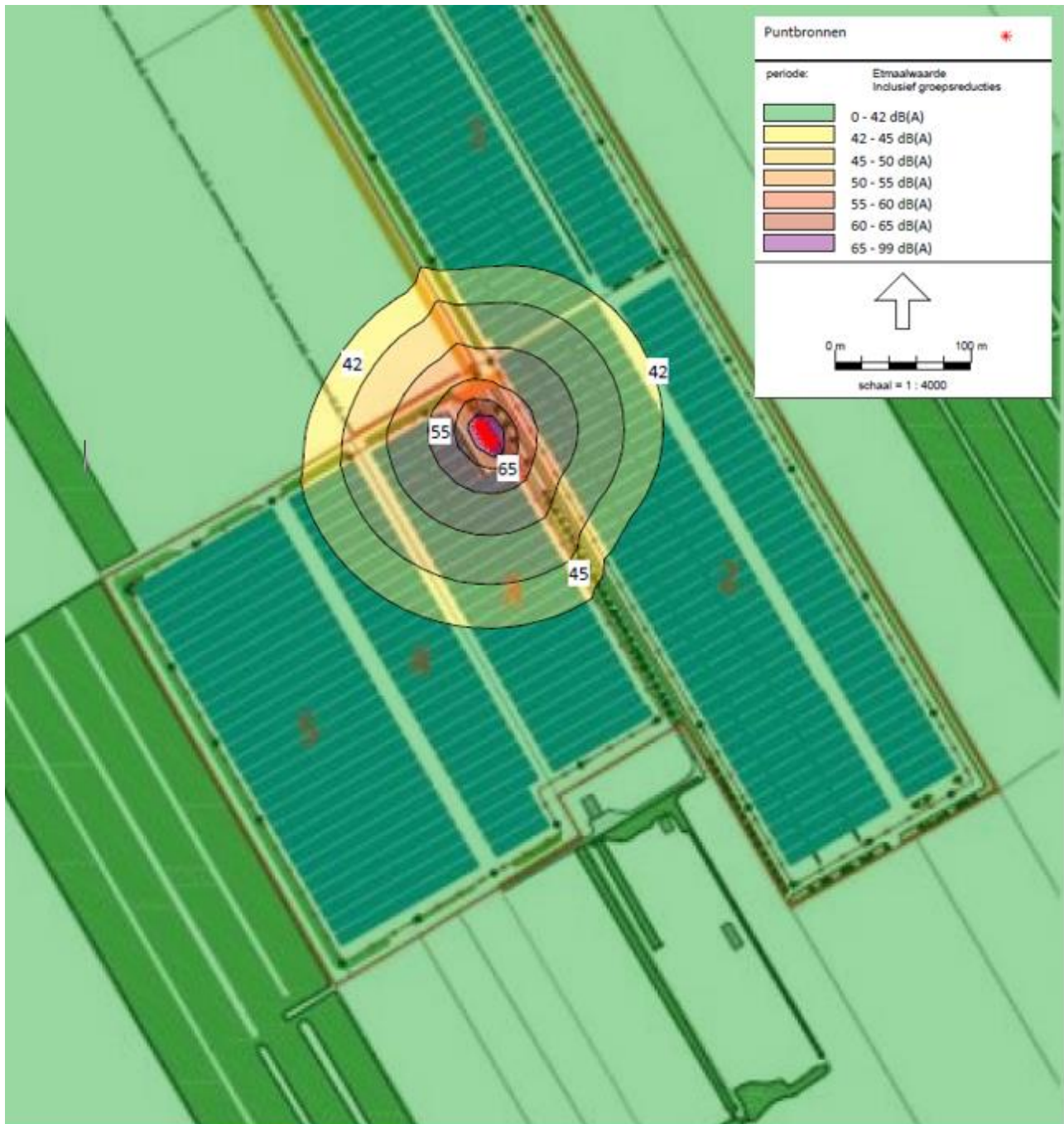
De inverter/transformatorstations zijn alleen in werking op het moment dat de zon schijnt en de panelen dus energie opwekken. Ten behoeve van het plan is een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Hierin is de geluidsuitstraling van de voornoemde installaties naar de omgeving berekend. Het gaat hierbij allereerst om enkele adressen aan de Amerongerwetering, omdat voor woningen wettelijke grenswaarden gelden waaraan moet worden voldaan. Voor een rustige woonwijk is de richtwaarde 45 dB(A). Uit het onderzoek blijkt dat ter plaatse van desbetreffende woningen aan de Amerongerwetering, geen sprake is van een geluidsbelasting hoger dan 22 dB(A). Het zonneveld is daarnaast gelegen in een stiltegebied op basis van de provinciale verordening. Zodoende is (ten tweede) ook de geluidsbelasting van het zonneveld op een afstand van 50 meter berekend. Hieruit blijkt dat de geluidsbelasting op 50 meter afstand van het zonneveld niet hoger is dan 32 dB(A).

Gelet op het feit dat de geluid producerende installaties zoveel mogelijk in het midden van het plangebied worden gesitueerd en er daarmee voldoende afstand (meer dan 50 meter) wordt gehouden tot de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, kan worden gesteld dat het geluidsniveau aldaar aanzienlijk lager zal zijn dan de aangegeven 42dB(A). Zeker gezien de berekeningen gebaseerd zijn op een 'worst-case scenario' en onder andere geen rekening is gehouden met het afschermende en 'geluid verstrooiende' effect van de zonnepanelen.

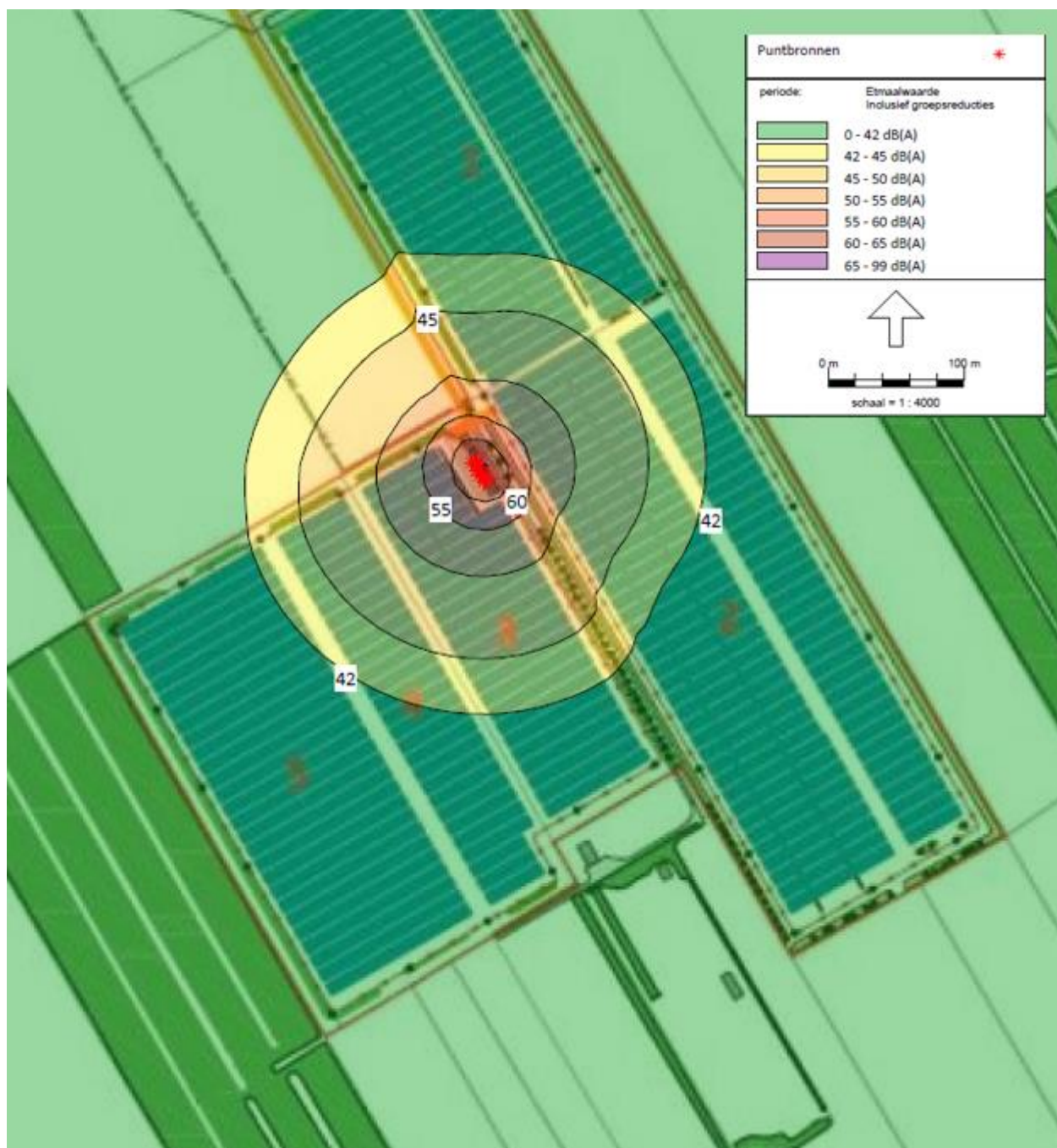
Om het voorgenomde te illustreren heeft LC Energy drie kaarten opgesteld, waarin de geluidscontouren op 1,5 meter, 4 meter en 10 meter hoogte zijn weergegeven. Hierbij is ook 5dB(A) extra toeslag gerekend vanwege het mogelijk tonaal karakter van het geluid. De desbetreffende kaarten zijn op de volgende pagina's (figuren 1, 2 en 3) weergegeven. Hieruit valt af te leiden dat de geluidscontour van 42 dB(A) op geen enkele hoogte tot het Natura 2000-gebied reikt. Het is daarom niet aannemelijk dat vogels in het Natura 2000-gebied worden verstoord door het geluid afkomstig van het zonneveld.

*Figuur 1: Ligging geluidscontouren ten gevolge van Zonneveld Amerongerwetering etmaalwaarde inclusief 5 dB(A) toeslag mogelijk tonaal karakter op **1,5 meter** hoogte (Bron: Alcedo)*

*Figuur 2: Ligging geluidscontouren ten gevolge van Zonneveld Amerongerwetering etmaalwaarde inclusief 5 dB(A) toeslag mogelijk tonaal karakter op **4 meter** hoogte (Bron: Alcedo)*

*Figuur 3: Ligging geluidscontouren ten gevolge van Zonneveld Amerongerwetering etmaalwaarde inclusief 5 dB(A) toeslag mogelijk tonaal karakter op **10 meter** hoogte (Bron: Alcedo)*

5. Meer aandacht voor weidevogels en (oude) nesten van boerenwaluw

In de zienswijze wordt gesteld dat als men echt natuurinclusief wil ontwerpen, op voorhand moet worden gekeken naar het voorkomen van weidevogels en mogelijke alternatieven voor de (oude) boerenwaluwnesten die in de veldschuur zijn aangetroffen. Allereerst is ten behoeve van het plan, zoals ook in de zienswijze wordt benoemd, een Quicksan Flora en Fauna uitgevoerd. In de Quicksan wordt, ten aanzien van vogels, onderscheid gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels. In het plangebied zijn allereerst geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Voor wat betreft jaarrond beschermde functionele leefomgevingen geldt dat alleen drie (oude) boerenwaluwnesten zijn aangetroffen in de veldschuur. De nesten van de boerenwaluw zijn niet jaarrond beschermd.

In de omgeving zijn voldoende alternatieve aanwezig, zoals schuren op percelen langs de Amerongerwetering of dakoverstekken. Eelerwoude heeft meermalen grootschalige gebiedsinventarisaties gedaan, ook over meerdere jaren. Daaruit blijkt dat de soort voorkeur heeft voor broedplekken op terreinen die in gebruik zijn. De soort wordt weinig aangetroffen in verlaten open schuren. Mogelijk dat de aanwezigheid van (hobby-)vee het voedselaanbod vergroot. Ook is in het bosperceel ten zuiden van het plangebied een vervallen schuur aanwezig waar boerenwaluwen kunnen nestelen. Daarnaast worden in het plangebied wel degelijk zwaluwkasten gerealiseerd (zie ook het inrichtingsplan). Voor andere vogelsoorten met een jaarrond beschermde functionele leefomgeving geldt dat zij van watergangen in en bomen in en rond het plangebied gebruik kunnen maken, maar hier niet direct afhankelijk van zijn.

Doordat weidevogels zicht vereisen, wordt het plangebied ongeschikt voor weidevogels om te nestelen. Echter, de beide bosschages ontnemen ook vrij zicht wat het effect heeft op de geschiktheid van de percelen voor weidevogels.

In het kader van de aanlegwerkzaamheden wordt rekening gehouden met het broedseizoen. Dat wil zeggen dat werkzaamheden zoveel mogelijk buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Zijn er toch werkzaamheden in het broedseizoen nodig, dan worden deze alleen uitgevoerd als vast is gesteld dat er geen broedende vogels aanwezig zijn. In de Wet natuurbescherming zijn alle bewoonde vogelnesten namelijk beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Gelet op het voorgenoemde kan worden gesteld dat met de ontwikkeling geen (broed)vogels worden gehinderd. In het plan worden er juist op voorhand extra maatregelen worden genomen om het plangebied aantrekkelijker te maken voor verscheidene vogelsoorten, bijvoorbeeld met de realisatie van natuurlijke oevers (door middel van juist beheer) en zwaluwkasten.

Uit een nadere inventarisatie is daarnaast gebleken dat het plan ook geen negatieve effecten heeft op de instandhouding van aangewezen niet-broedvogels van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Het zonneveld heeft geen verslechtering van de omgang of kwaliteit van het leefgebied tot gevolg, aangezien er voldoende foerageergebied overblijft.

6. Vrijhouden brede strook voor reeën

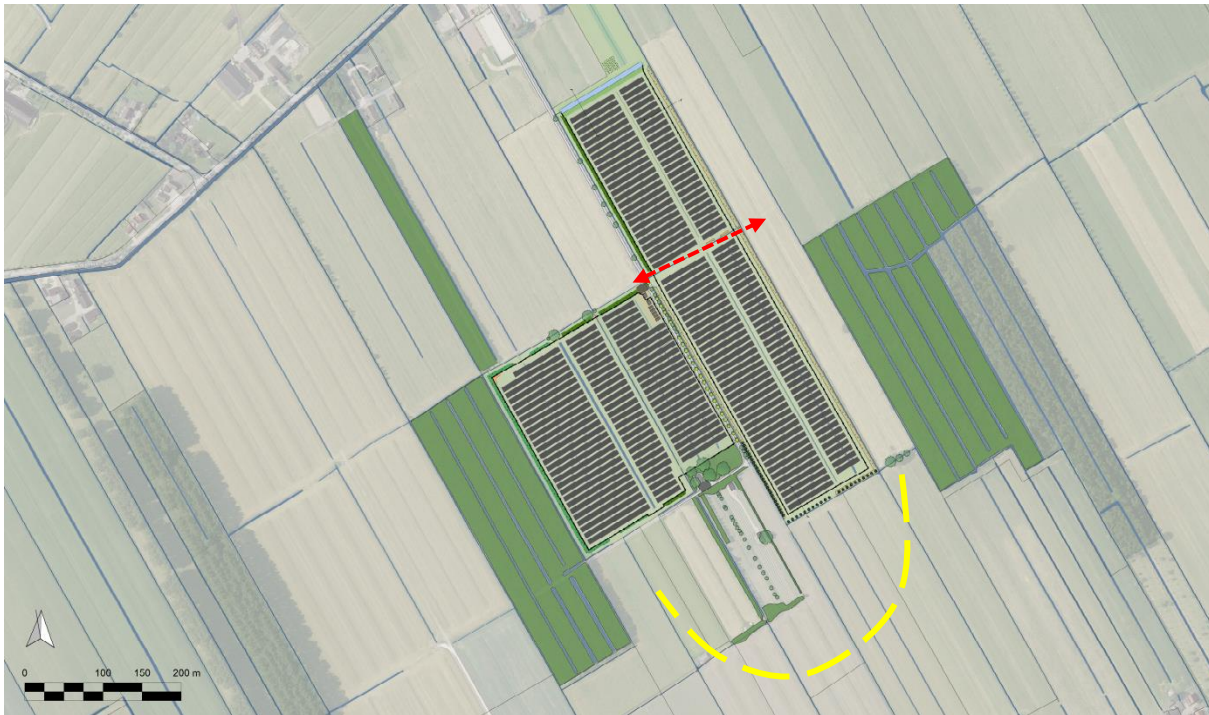
Reeën maken in de huidige situatie gebruik van het plangebied als migratieroute en de percelen worden gebruikt om te foerageren. De ree is een vrij algemene soort in de provincie Utrecht, welke is vrijgesteld van de ontheffingsplicht. De ree is ook geen doelsoort in het Natura 2000-gebied.

Ree is een soort die zich snel aan nieuwe situaties aanpast. Zij zullen naar verwachting aan de zuidkant, om het zonneveld heen trekken om zich tussen de twee bosjes te verplaatsen (zie figuur 4, gele stippellijn). Gelet op eerdere aangetroffen uittrede sporen aan de zuid- en zuidoostkant van het westelijke bosschage, vindt dit in de huidige situatie ook al plaats.

Het ree kan tot circa 2,00 meter hoogte springen. De hoogte van het hekwerk (2,00 meter) maakt dat het niet tot lastig passeerbaar is voor het ree. Ondanks dat het hekwerk de toegang dus bemoeilijkt, wordt

door de afstand die er is tussen de twee meest oostelijke velden overigens verwacht dat voldoende ruimte en openheid is om het hekwerk te passeren en binnen het hekwerk te foerageren (zie figuur 4, rode dubbele pijlen).

Doordat er voldoende leefgebied aanwezig blijft dat verbonden blijft aan de zuidkant van het zonneveld en het ree een relatief algemene soort betreft, is geen sprake van een blijvend, negatief effect van de ruimtelijke ingreep op het ree. De gunstige staat van instandhouding wordt niet aangetast als gevolg van het plan.

Figuur 4: Kaart m.b.t. mogelijke verplaatsingen ree tussen twee bosjes in nieuwe situatie.

7. Natuurvriendelijke oevers en hydrologie

Het aanleggen van sloten met natuurvriendelijke oevers conflicteert inderdaad met de oorspronkelijke verkavelings- en slotenstructuur. Daarnaast dienen de gronden na afloop van de vergunning (termijn van 30 jaar) weer op te worden geleverd in de oorspronkelijk staat, zodat deze weer geschikt zijn voor de agrarische doeleinden, conform het vigerende bestemmingsplan. Als de oevers af worden gegraven, hetgeen nodig is voor de realisatie van dergelijke natuurvriendelijke oevers, kan hier niet meer aan worden voldaan. Het waterschap heeft daarnaast verzocht om juist geen ingrepen te doen ten aanzien van de waterhuishouding. De waterhuishouding mag niet worden gewijzigd. Het plangebied blijft te allen tijde los staan van het slotenstelsel zoals dat in de huidige situatie al aanwezig is. Eventuele toekomstige maatregelen ten aanzien van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, bijvoorbeeld het verhogen van het peil, zijn echter goed verenigbaar met de functie van het plangebied als zonneveld.

8. Minimale en maximale hoogte zonnepanelen

De Reclamant 1 wenst de minimale hoogte van de onderzijde van de panelen en de maximale hoogte van de bovenzijde van de panelen vast te laten leggen in de vergunning. In het plan is opgenomen dat de hoogte van de panelen maximaal 1,5 meter bedraagt ten opzichte van de hoogste delen van het maaiveld (in het landschappelijk inpassingsplan en in de Ruimtelijke Onderbouwing). Bij de stukken die horen bij de ontwerp omgevingsvergunning die ter inzage zijn gelegd, bevindt zich ook het document "Technische Tekeningen en Constructie." In dit document bevindt zich onder meer een bouwtekening waarop de

dwarsdoorsneden van de panelen en onderconstructies met de afmetingen duidelijk zijn gemaakt. Hieruit blijkt dat de onderkant van de zonnepanelen op een hoogte van 55 cm boven het maaiveld worden geplaatst, onder een hellinghoek van 8 graden. Aangeduid is dat de panelen een maximale hoogte van 1,5 meter boven het maaiveld hebben. Naar aanleiding van de zienswijze wordt op deze bouwtekening verduidelijkt dat de hoogte van de panelen van maximaal 1,5 meter, de hoogte betreft op de hoogste delen van het plangebied. Er zit namelijk een bolling in de percelen. De bovenkant van de panelen wordt vlak gelegd, zodat een rustig beeld ontstaat. Aan de onderzijde bedraagt de hoogte (van maaiveld tot aan onderkant paneel) minimaal 0,55 meter.

In lijn met het door Reclamant 1 aangehaald voorbeeld van Zonneveld Voordaan, zal mede dankzij de 8 graden hellinghoek van de panelen in Zonneveld Amerongerwetering, de lichtinval voldoende zijn om onder de zonnepanelen (bodem)leven voor flora en fauna voldoende mogelijk te kunnen laten zijn. Het document "Technische Tekeningen en Constructie" maakt integraal onderdeel uit van de omgevingsvergunning en is als zodanig onderdeel van de vergunningsverplichtingen waaraan door de ontwikkelaar bij realisatie van de bouw van het zonneveld dient te worden gehouden. Derhalve zijn al de minimale en maximale hoogtes en de hellinghoek van de zonnepanelen in de omgevingsvergunning geborgd.

9. Onduidelijk waar het geld van het Omgevingsfonds aan zal worden besteed

Ten aanzien van het Omgevingsfonds - als onderdeel van de aangeboden financiële participatie – en de door Reclamant 1 geuite zorg "waaraan het geld zal worden besteed", heeft LC Energy (op pagina 8 van het document Financiële Participatie) gesteld: "Dit fonds kan bijdragen aan doelen voor de bevolking van gemeente Utrechtse Heuvelrug. Bij voorkeur, doch niet uitsluitend, kan dit fonds ten goede komen aan doelen in de omgeving van de locatie van Zonneveld Amerongerwetering."

De gemeente gaat aan de slag om de invulling van het omgevingsfonds te bepalen. De gemeenteraad heeft een motie aangenomen om per zonneveld een omgevingsfonds op te richten waarbij de besteding plaatsvindt in de directe omgeving van het zonneveld en de omwonenden een stem hebben over de besteding. De gemeente werkt hiervoor een voorstel uit en de raad zal hier later een besluit over nemen.

10. Permanente natuur na afloop van vergunning

Een van de eisen vanuit het provinciaal beleid (Omgevingsverordening) is dat de gronden na 30 jaar (duur vergunning) weer worden opgeleverd in de oorspronkelijke staat. Dit geldt niet voor de landschapselementen die ten behoeve van de landschappelijke inpassing zijn aangelegd. Wat er na afloop van de vergunningsduur met de percelen gebeurt, is aan de desbetreffende grondeigenaren. Feit blijft dat de percelen een agrarische bestemming kennen en dat deze dus op basis van het vigerende bestemmingsplan niet bedoeld zijn voor natuurontwikkeling. De tijdelijke exploitatie van het zonneveld staat een eventuele toekomstige bestemmingswijziging naar 'Natuur' echter niet in de weg. Integendeel, aangezien het plangebied de komende 30 jaar wordt verschaald, levert het plan juist een bijdrage aan de ontwikkeling van meer natuurwaarden.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot een inhoudelijke aanpassing van de vergunningstukken.

2.2 Zienswijze van Reclamant 2

College van Burgemeester en Wethouders van Utrechtse Heuvelrug Postbus 200
3940 AE Doorn

Onderwerp: Zienswijze ontwerp omgevingsvergunning Zonneveld Amerongerwetering

Geachte burgemeester en wethouders,

Bij deze wil ik bezwaar indienen tegen het ontwerp omgevingsvergunning Zonneveld Amerongerwetering.

Een aantal bezwaarpunten zal ik u hieronder vermelden.

1. Ik begrijp dat wij alternatieve energie bronnen moeten realiseren, maar ik vraag mij dan ook af waarom zoiets gerealiseerd moet worden pal naast een Natura 2000-gebied. Wij als inwoners kijken en genieten van ons prachtige landschap en de overheid in samenspraak met de EU heeft bepaalde natuurgebieden aangewezen als bijzonder. Nu zijn jullie voornemens om pal naast zo'n gebied een zonnepark aan te leggen. Het hele landschap zetten jullie door zo'n vergunning te verstrekken op zijn kop. Het is toch niet te bevatten dat je juist naast zo'n aangewezen natuurgebied een "glazen bouwwerk" gaan plaatsen? Hoe staat het met onze landschapselementen in deze? En hoe is het met onze boerenverstand? De overheid is voornemens om het stikstof te reduceren voor deze gebieden, omdat ze bijzonder zijn. Gelukkig maar!! Naar mijn mening staat zo'n bouwwerk haaks op de gedachtegang voor deze gebieden.
2. Als er brand zou uitbreken op zo'n veld (wat de laatste jaren steeds vaker voorkomt zie in de plaats Dongen). Dan is er met zwaar blus materiaal bijna niet bij te komen en daarnaast komt er veel glas vrij. Dit glas zal uiteraard bij ons en in het natura 2000 gebied terecht komen. De zware wagens moeten via de wetering of de dijk hierbij kunnen komen. Bij de ingang van de Amerongerwetering is dit nog niet mogelijk, daar de brug niet zwaar genoeg is en er geen overeenkomst ligt dat deze aangepast zal gaan worden.
3. Bij vele zonneparken hebben de omwoners last van het geluid van de Trafo. Overal is er natuurlijk een norm voor, maar overal hebben de omwoners er last van. Dan zal deze norm niet passend zijn voor de overlast die het veroorzaakt. Voorkomen in deze is beter als genezen. Dan is het zoals in Cothen een juridisch gevecht om dit nog aan te passen.
4. De landschapswaarden worden erg aangetast door zo'n glazen bouwwerk. Er komt oa een omheining, maar de reeën die er al jaren lopen kunnen door deze omheining niet meer de doorgang vinden naar de natura 2000 bossen aan de Leersumse zijde.
5. Er wordt een omgevingsfonds gecreëerd voor de omgeving. Ik heb dit van alle partijen aangehoord (omwoners, raadsleden, wethouder en LC energie). Zo'n omgevingsfonds is mijns inziens en ook hoe LC energie het verwoord heeft naar mij dat dit voor de direct aanliggende bewoners bedoeld is. Wat een geheimzinnigheid is hierover ontstaan. Voor wie het is en hoeveel er gestort wordt. Jullie houden toch van een open cultuur en zeker voor de inwoners. Wees hier dan ook duidelijk in.
6. Dan is er een omwonende regeling. Volgens mij hebben wij de lasten van het park en de lusten gaan verdeeld worden over andere partijen. Dit is toch waanzin. Ons landschap en uitzicht is verpest, onze waarde van de woning wordt minder. Hier moet toch een redelijke tegemoetkoming tegenover staan. Niet de opmerkingen die wij krijgen dat de aanleg en aanvraag van de transport kabel een miljoen duurder uitvalt en dat ze veel meer rapporten moesten aanleveren. Dit kan je vooraf inplannen en berekenen.
7. Er is ook gesproken over participatie in het project. Mijns inziens is hier veel te weinig aandacht en inspanning voor geweest. Zeker aan de zijde van LC energie, maar ook aan de zijde van de gemeente. Waarom praten jullie alleen over "we hebben een gesprek gehad met de coöperatie en zij zijn afgehaakt). Wij mogen toch wel iets meer inspanning verwachten dan dit? Waarom zijn de inwoners en bedrijven niet benaderd? Waarom zouden de inwoners van Leersum en Amerongen niet in een vereniging/coöperatie dit willen gaan oppakken? Waarom zijn er geen vermogende investeerders uit onze dorpen niet benaderd?
8. Er wordt nu een mooi stuk landschap opgeofferd voor een glazenbouwwerk. Waarom worden niet eerst de daken benut in de dorpen zelf? Dan behouden we het landschap, besparen heel veel kosten van aanleg en transport!! En uiteraard ligt de energie dan bij de bron die het nodig heeft. Een alternatief is deze is om zo'n park dicht bij de bron aan te leggen.

Ik hoor graag spoedig een reactie van u.
(naam en handtekening Reclamant 2)

2.2.1 Reactie gemeente op Zienswijze van Reclamant 2

1. Locatiekeuze in relatie tot nabijgelegen Natura 2000 gebied

Om te bepalen of het zonneveld in een geschikt gebied is gelegen, moet o.a. worden gekeken naar het vigerende provinciale en regionale beleid. Zowel in de Omgevingsvisie van de provincie Utrecht, als in de Regionale Energiestrategie van energieregio U16, wordt het plangebied aangewezen als geschikte locatie voor zonnevelden. Daarmee wordt de locatie op basis van het beleid in beginsel geschikt geacht voor de realisatie van een zonneveld. Ook ander beleid staat hier niet aan in de weg.

Vergeleken met de huidige situatie, waarin op de percelen reguliere agrarische activiteiten plaatsvinden, levert het plan juist een bijdrage aan de instandhoudingsdoelstellingen en het versterken van de biodiversiteit. Het grasland onder de panelen wordt verschaald en zal niet meer regulier worden bemest. Logischerwijs betekent dat ook een verminderde stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied. In het rapport van de Ecologische Autoriteit wordt de stikstofdepositie benoemd als één van de belangrijke drukfactoren op het gebied. Met de ontwikkeling van het zonneveld wordt hier, tenminste voor de periode van 30 jaar, enigszins verlichting in geboden. Het plan levert, door het nemen van verschillende maatregelen, ook op andere vlakken een positieve bijdrage aan de biodiversiteit. Dit wordt onder andere gedaan door middel van natuurlijke oevers, losse hagen, rietkragen, struweel en het aanleggen van mantel- en zoomvegetatie bij de westelijke bosrand. Ter hoogte van de bouwwerken (o.a. de compact stations), worden zwaluw- en vleermuiskasten opgehangen. Ook worden in het projectgebied een aantal broeihopen voor ringslangen gerealiseerd. De ringslang is namelijk recentelijk (in 2021) nog nabij het plangebied gesignaleerd. Door het gebied aantrekkelijk te maken voor amfibieën en extra maatregelen te treffen voor de ringslang, wordt het zonneveld een aantrekkelijk leefgebied. Daarnaast is het hekwerk passeerbaar voor kleine (zoog)dieren, door aan de onderkant van het hekwerk een ruimte van 20 centimeter over te laten. Het zonneveld biedt zo een aantrekkelijker leefgebied dan in de huidige situatie, waarin het plangebied alleen bestaat uit regulier bemest grasland, met name bestaande uit Engels Raaigras. Hierdoor biedt het zonneveld kansen voor de verbinding van beide natuurpercelen, in plaats van dat het een barrière vormt. Reclamant 2 merkt op dat “de overheid voornemens is om stikstof te reduceren voor deze (Natura 2000) gebieden.” Juist doordat op de percelen van het plangebied gedurende de looptijd van de vergunning (30 jaar) geen koeien meer zullen lopen en er 30 jaar geen mestafgifte op en in de grond zal plaatsvinden, zal de stikstofdepositie als gevolg hiervan ter plaatse volledig ophouden te bestaan. De landbouwers die dankzij zonnevelden een alternatieve financiële inkomstenstroom ontvangen (door het beschikbaar stellen van hun gronden voor zonne-energie) kunnen (op termijn) tevens hun veestapel reduceren en zodoende bijdragen aan vermindering van de uitstoot van stikstof.

2. Brand

Reclamant 2 haalt in zijn punt over brandveiligheid diverse punten aan. Dit geldt ook voor een aantal andere reclamanten. Hierna zijn in de reactie hierop deze onderverdeeld naar categorie, als volgt:

Kans op brand bij zonneveld (slechts 14 promille kans volgens TNO)

Glas is van nature hittebestendig en heeft een hoog smeltpunt van rond de 520–600 °C. Glas van zonnepanelen is ontworpen om bestand te zijn tegen hoge temperaturen en thermische schommelingen die kunnen optreden tijdens gebruik.

Branden in zonneparken of PV-installaties ontstaan nooit spontaan; zonnepanelen vatten immers uit zichzelf geen vlam. Branden waarbij zonnepanelen betrokken zijn, ontstaan door een brandhaard die een zeer hoge temperatuur ontwikkelt in een gebouw en de vlammen slaan vervolgens door het dak waarop zonnepanelen liggen.

In grondgebonden zonnevelden, waarvan de panelen bij langdurig aanhoudende zonnewarmte, temperaturen zouden kunnen ontwikkelen van tot wel 80°C, is nooit sprake is van een onderliggende brandhaard. De zogenaamde ‘ontbrandingstemperatuur’ (gedefinieerd als de temperatuur die nodig is om

een stof te laten ontbranden), bedraagt van hooi (de ultieme vorm van gedroogd gras) circa 230 °C. Aarde en droog gras kunnen uit zichzelf dus niet de hitte ontwikkelen waardoor ontvlaming van zonnenvelden plaats kan vinden.

Als brand al ontstaat in zonnenvelden, wordt deze veroorzaakt door kortsluiting, oververhitting of zogeheten vlambogen (een soort mini-bliksem tussen twee kabels), waarbij de temperatuur zo hoog kan oplopen dat alle omliggende brandbare materialen vlam vatten. Er worden twee tests gebruikt om de mate van brandwerendheid te meten: de vlamverspreidingstest en de brandtest. Bij de vlamverspreidingstest wordt, zoals de naam al zegt, gekeken of de zonnepanelen het vermogen hebben om de vlammen verder te verspreiden. Bij de brandtest wordt nagegaan of het zonnepaneel zal verbranden of doorbranden als het wordt blootgesteld aan een externe brand. De Nederlandse organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek TNO, onderzocht de oorzaak bij 23 branden van PV-installaties op daken en kwam tot de conclusie dat dit vooral door slecht aangesloten stekkers, bekabeling en andere bedrading kwam.

Ten aanzien van de kans op brand op grondgebonden PV-installaties (zonnenvelden) concludeerde TNO dat brand slechts bij 0,014% van de installaties voorkomt. Van de branden die werden onderzocht, breidde geen enkele zich ver uit voorbij het zonnepanelenveld. Dit komt, omdat de brandveiligheid van zonnepanelen die op de markt worden gebracht, zorgvuldig is getest. Geconcludeerd kan worden dat de kans op brand in zonnenvelden zeer gering is, aangezien zonnenvelden worden gebouwd conform alle eisen en benodigde certificeringen die daaraan gesteld zijn.

Gevolgschade voor dieren, mens en ecologie (zeer beperkt volgens RIVM)

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu RIVM, heeft in 2022 onderzoek uitgebracht naar de gevolgen van brand in zonnepanelen. Het RIVM heeft met experimenten onderzocht of een brand met zonnepanelen effect heeft op de gezondheid van mens en dier en concludeert dat de stoffen die vrijkomen bij brand met zonnepanelen niet gevaarlijker voor de gezondheid zijn dan de vrijkomende stoffen bij gewone branden.

Het RIVM stelt: “De kleine hoeveelheden metalen die in de zonnepanelen zijn verwerkt, komen voor een deel terecht in de rook en in het roet dat op de bodem in de omgeving neerslaat. Dat kunnen verschillende metalen zijn, waarvan lood het meest schadelijk is voor de gezondheid. Daarnaast zijn polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) gevonden. PAK komen vrij als kunststoffen verbranden, en kunnen schadelijk zijn voor de gezondheid. Al deze stoffen zijn ook in kleine hoeveelheden op de scherven van zonnecellen gevonden. Als mensen of dieren in contact komen met rookstof of de zonnecelscherven zelf, kunnen zij deze stoffen binnenkrijgen. Aangezien dit bijna nooit voorkomt en het om kleine hoeveelheden gaat, is de kans op gezondheidsschade heel erg klein.

Het RIVM stelt ook: “Uitbreiding van brand in zonnepanelen blijkt vooral snel te verlopen wanneer er onder de zonnepanelen een brandbare ondergrond aanwezig is, en de zonnepanelen zich dicht op deze ondergrond bevinden. Bij zonnenvelden zijn deze omstandigheden over het algemeen niet aanwezig. De kans op een brand met depositie van grote hoeveelheden zonnecelscherven tot op grote afstand van de brand lijkt daarom bij zonneweides zeer gering. Om de beïnvloeding van de bodem door de depositie van lood of loodhoudende scherven te verkennen, is berekend hoeveel scherven er nodig zijn om de concentratie lood in een schone bodem te verhogen tot de zogenoemde achtergrondwaarde. Er is geen sprake van onacceptabele effecten op de gezondheid of ecologie.”

Brand Preventie (volgens strenge normen en controles)

Initiatiefnemer van Zonnenveld Amerongerwetering (LC Energy) verklaart dat ten aanzien van al haar projecten streng wordt gecontroleerd of alle gebruikte materialen (inclusief de transformatoren, omvormers en bekabeling) en werkzaamheden conform de daarvoor gestelde standaarden en certificeringen worden geleverd. Zowel tijdens de contractering van installateurs, gedurende de bouw, bij

oplevering van het zonnepaneel en bij onderhoudswerkzaamheden. De toegepaste materialen en onderdelen van de zonnepanelen van initiatiefnemer voldoen aan de strengste Europese veiligheidseisen en -richtlijnen. Er worden uitsluitend A-merk panelen gebruikt die hieraan voldoen. Voorts wordt het zonnepaneel doorlopend gemonitord. Met de brandweer is een protocol brandbestrijding opgesteld en hiermee controleert de brandweer het zonnepaneel op.

Veiligheidsregio Utrecht heeft brandveiligheid goedgekeurd

In de Ruimtelijke Onderbouwing – welk document onderdeel uitmaakt van de ter inzage gelegde documenten – staat in paragraaf 5.6 over de brandveiligheid het volgende: “Ten behoeve van de brandveiligheid heeft de Veiligheidsregio Utrecht advies uitgebracht. Dit advies is bijgevoegd. Dit advies bevat een lijst met aandachtspunten die de Veiligheidsregio Utrecht hanteert bij zonnepanelen binnen de provincie Utrecht. Deze aandachtspunten betreffen een algemene lijst waar de aanvragers invulling aan moet geven. In overleg met Veiligheidsregio Utrecht kan er op diverse onderdelen worden afgeweken.” De eerste vraag die de brandweer heeft gesteld luidt: “Hoe is de bereikbaarheid gerealiseerd voor ons als hulpdiensten?” en als sub-vraag 1.a: “Kan de brandweer zonder het toegangshek te moeten forceren het terrein op of gaat men voorzien in een andere mogelijkheid voor toetreding, zodat wij het terrein kunnen betreden?” Hierop is geantwoord - en door de brandweer als voldoende gemotiveerd - beschouwd: “Ja, de brandweer kan het terrein op zonder het toegangshek te moeten forceren. Er wordt een hekwerk met een sleutelbuis voor de brandweer gerealiseerd.” Na deze vraag volgen in paragraaf 5.6 van de Ruimtelijke Onderbouwing nog 4 subvragen en 4 hoofdvragen, bij wijze waarvan de Veiligheidsregio Utrecht / de brandweer, de risico's en mitigerende maatregelen heeft beoordeeld. Op basis hiervan en het door de Veiligheidsregio Utrecht / de brandweer aan de gemeente uitgebrachte advies, is geconcludeerd dat de brandveiligheid van het zonnepaneel voldoende is geborgd.

Bereikbaarheid zonnepaneel voldoende geborgd

Ten aanzien van de brug waar Reclamant 2 vragen bij stelt of deze wel voldoende stevig is om brandweerauto's overheen te kunnen laten rijden, heeft de Veiligheidsregio in haar analyse het thema bereikbaarheid van het zonnepaneel meegenomen; ook nu al, wanneer brand zou uitbreken ter plaatse van de bestaande woningen en andere opstallen gelegen achter de brug, zal de brandweer over deze brug rijden om de panden te kunnen bereiken om deze te blussen. De brug wordt in de huidige situatie ook gebruikt voor zwaar landbouwverkeer, zoals mestwagens. Ook brandweerwagens kunnen er overheen. Wel is de staat van de brug zodanig, dat er op termijn wellicht onderhoud/vervanging van deze brug noodzakelijk is. Hiervoor zijn de benodigde financiën gereserveerd in de begroting van het zonnepark.

3. Geluidsnormering niet passend ten opzichte van effect op omwonenden

De geluidemissie van het zonnepaneel wordt bepaald door vier inverter/transformatorstations. De inverter/transformatorstations zijn alleen in werking op het moment dat de zon schijnt en de panelen dus energie opwekken. Ten behoeve van het plan is een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Hierin is de geluidsuitstraling van de voornoemde installaties naar de omgeving berekend. Het gaat hierbij allereerst om enkele adressen aan de Amerongerwetering, omdat voor woningen wettelijke grenswaarden gelden waaraan moet worden voldaan. Voor een rustige woonwijk is de richtwaarde 45 dB(A). Uit het onderzoek blijkt dat ter plaatse van de desbetreffende woningen aan de Amerongerwetering, geen sprake is van een geluidsbelasting hoger dan 22 dB(A). Het zonnepaneel is daarnaast gelegen in een stiltegebied op basis van de provinciale verordening. Zodoende is (ten tweede) ook de geluidsbelasting van het zonnepaneel op een afstand van 50 meter berekend. Hieruit blijkt dat de geluidsbelasting op 50 meter afstand van het zonnepaneel niet hoger is dan 32 dB(A).

Om het voornoemde te illustreren zijn drie kaarten opgesteld, waarin de geluidscontouren op 1,5 meter, 4 meter en 10 meter hoogte zijn weergegeven. Hierbij is ook 5dB(A) extra toeslag gerekend vanwege het mogelijk tonaal karakter van het geluid. De desbetreffende kaarten zijn op terug te vinden in de Nota van Zienswijzen, onder de beantwoording van vraag 4 van Reclamant 1. Hieruit valt af te leiden dat de geluidscontour van 45 dB(A) (richtwaarde voor een rustige woonwijk) op geen enkele hoogte tot de

dichtstbijzijnde woningen rijkt. Waarmee voldoende aannemelijk is gemaakt dat eventuele geluidsuitstraling ruim beneden de wettelijke richtlijn valt.

4. Zonneveld vormt barrière voor reeën

Zie punt 6 in de reactie op de zienswijze van reclamant 1.

5. Onduidelijk waar het geld van het Omgevingsfonds aan zal worden besteed.

Ten aanzien van het Omgevingsfonds - als onderdeel van de aangeboden financiële participatie – en de door Reclamant 1 geuite zorg “waaraan het geld zal worden besteed”, heeft LC Energy (op pagina 8 van het document Financiële Participatie) gesteld: “Dit fonds kan bijdragen aan doelen voor de bevolking van gemeente Utrechtse Heuvelrug. Bij voorkeur, doch niet uitsluitend, kan dit fonds ten goede komen aan doelen in de omgeving van de locatie van Zonneveld Amerongerwetering.”

De gemeente gaat aan de slag om de invulling van het omgevingsfonds te bepalen. De gemeenteraad heeft een motie aangenomen om per zonneveld een omgevingsfonds op te richten waarbij de besteding plaatsvindt in de directe omgeving van het zonneveld en de omwonenden een stem hebben over de besteding. De gemeente werkt hiervoor een voorstel uit en de raad zal hier later een besluit over nemen.

6. Omwonendenregeling

Ten aanzien van de omwonendenregeling - als onderdeel van de aangeboden financiële participatie – en de door Reclamant 2 geuite zorg dat omwonenden niet voldoende tegemoet zijn gekomen, heeft LC Energy (op pagina 9 van het document Financiële Participatie) gesteld: “Aangezien de direct omwonenden die uitzicht hebben op het plangebied de meeste impact zullen ervaren van de komst van het zonneveld, bieden wij elk van deze omwonenden exclusief een individueel aanbod aan, bij wijze van de zogenaamde omwonendenregeling. De omwonendenregeling vertegenwoordigt een maximale financiële waarde per huishouden. Deze waarde kan op verschillende wijzen worden besteed, bij voorkeur aan verduurzamingsmaatregelen voor het eigen huishouden. De meeste bewoners hebben al zonnepanelen op het dak en/of geïnvesteerd in andere verduurzaming van hun woning en erf, of willen dit pas op de langere termijn gaan doen. Vandaar derhalve dat ook een bedrag tot de keuzemogelijkheden behoort. Terwijl de waarde van elke optie gelijk is, biedt LC Energy maximale vrijheid voor ieders keuze.

Opties voor individueel profijt (inclusief installatie), desgewenst een combinatie:

- Zonnepanelen op het dak of in de tuin voor eigen energieopwekking achter de meter;
- Thuisbatterij om overtollig zelfopgewekte zonnepanelenstroom op te slaan voor later verbruik;
- Laadpaal voor groene stroom voor de eigen elektrische auto;
- Warmtepomp voor eigen gebruik duurzame energieopwekking;
- Een bedrag om zelf een, liefst duurzaam, bestedingsdoel voor te bepalen.

De keuze per huishouden wordt schriftelijk vastgelegd en wordt ondertekend door partijen in een zogenaamde vaststellingsovereenkomst. Vanwege privacy worden de getekende overeenkomsten niet openbaar. Levering en installatie van de respectievelijke optie voor welke men kiest, kan door het hiervoor in aanmerking komend huishouden zelf, liefst lokaal, worden aanbesteed en de factuur kan bij LC Energy worden ingediend ter betaling. Door de lokale aanbesteding profiteert ook het lokaal bedrijfsleven van dit individueel profijt.”

De voor de omwonendenregeling in aanmerking komende huishoudens hebben van LC Energy een concreet aanbod ontvangen. Van meet af aan heeft LC Energy de (equivalent van de) hoogte van de financiële waarde die het aanbod betreft, gedurende meerdere keukentafelgesprekken en per email, aan de omwonenden gecommuniceerd. Ook de zogenaamde vaststellingsovereenkomst, waarin de condities en de financiële waarde van de Omwonendenregeling vastgelegd zijn, zijn de omwonenden ter hand gesteld. De omwonendenregeling is een privaatrechtelijke zaak tussen omwonenden en LC Energy.

7. Participatie (bij wijze van kunnen mee-investeren)

Ten aanzien van het kunnen mee-investeren en zodoende rendement te kunnen halen uit ingelegd vermogen - als onderdeel van de aangeboden financiële participatie – en de door Reclamant 2 geuite zorg dat er onvoldoende mogelijkheden hiertoe zijn onderzocht, heeft LC Energy (op pagina 8 van het document Financiële Participatie) gesteld: “LC Energy is bereid een aanbod van collectieve aard te doen in de vorm van een investeringsmogelijkheid voor de gehele bevolking van gemeente Utrechtse Heuvelrug, in grote en in kleine investeringen, opdat ook de bewoners met een smalle beurs kunnen meeprofitieren. LC Energy stelt de investeringsmogelijkheid in een groene obligatielening open aan de hele bevolking van gemeente Utrechtse Heuvelrug. Via bijvoorbeeld duurzaaminvesteren.nl zal eenieder groene obligaties kunnen kopen, waarop een aantrekkelijk rendement wordt vergoed. Groene obligaties onderscheiden zich van gewone obligaties. Als u in gewone obligaties investeert, weet u niet waarin u belegt. Investeert u in onze groene obligaties, dan weet u zeker dat uw investering bijdraagt aan de financiering voor de realisatie van Zonneveld Amerongerwetering. De groene obligatielening Zonneveld Amerongerwetering zal in eerste instantie worden opengesteld voor inwoners van de gemeente, met een priorisering voor omwonenden. Wanneer de maximale investering na een nader te bepalen periode niet gehaald gaat worden, zal de investeringsmogelijkheid ook voor geïnteresseerden buiten de gemeente opengesteld worden. LC Energy biedt de groene obligatielening aan ten bedrage van €500.000, met een looptijd van maximaal 15 jaar en tegen een rendement van 4.5% per jaar. Aan het einde van de looptijd krijgen investeerders hun inleg terug, terwijl zij jaarlijks bovengenoemde rente op hun investering ontvangen.”

De hiervoor beschreven mogelijkheid tot het kunnen mee-investeren bij wijze van groene obligaties, zal pas aan de orde zijn tegen de tijd dat het zonneveld gebouwd zal zijn en energie zal gaan leveren. Ondanks dat energiecoöperatie Heuvelrug Energie en de Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen – Leersum, bestuurlijk ervan af zagen om de investeringsmogelijkheid samen met LC Energy op te zetten, is er in de komende tijd nog alle gelegenheid voor groepen van (vermogende) bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om de organisatie voor de investeringsmogelijkheid op zich te nemen,

8. Eerst de daken

De rijksoverheid heeft bepaald dat in 2030 het overgrote deel van ons elektriciteitsverbruik moet komen van wind en zon. Inwoners, ondernemers, organisaties en gemeente zetten zich samen in voor een gezonde toekomst en een prettige, veilige leefomgeving. We helpen de opwarming van de aarde tegen te gaan door zo min mogelijk CO₂ uit te stoten. Dit doen we door energie te besparen en door zonnepanelen op daken te leggen. Maar dat is niet voldoende. Daarom gaan we in onze gemeente ook duurzame energie opwekken uit grotere energiebronnen, zoals met de zonnevelden. (bron: <https://www.heuvelrug.nl/groene-energie-opwekken>).

Hoe mooi ook het uitgangspunt lijkt om eerst de daken van zonnepanelen te voorzien, is de praktijk weerbarstiger. Bij zon op dak komen er allerlei problemen kijken. De eigenaren van daken moeten bereid zijn om hun dak(en) van zonnepanelen te (laten) voorzien. De kabel die naar ieder dak moet worden aangelegd, indien een dak-eigenaar stroom wil leveren aan het net, vergt een flinke investering; naar ieder dak moet een aparte kabel worden gelegd. Grote daken zijn uit dien hoofde interessanter dan kleine daken, echter zijn die daken niet altijd sterk genoeg om de onderconstructies van zonnepanelen en de panelen zelf te kunnen dragen. Er zit soms (vooral bij boerenbedrijven met wat oudere stallen) nog asbest in de daken; om dat eraf te halen alvorens er zonnepanelen op te leggen vergt een extra investering. En er zijn (steeds meer) voorbeelden van verzekeraars die – vanwege risico op brand - de verzekeringspremies flink omhoog bijstellen voor bedrijven die hun dak vol willen leggen met panelen. De eigenaren die overblijven aangezien zij bereid zijn al deze bovenstaande uitdagingen en kosten aan te gaan, leveren met hun opgeteld dakoppervlakte slechts een zeer beperkte bijdrage aan de RES- en gemeentelijke doelstellingen om bij wijze van zonne-energie opwek voldoende megawatts te kunnen leveren in verhouding tot de veel grotere mogelijkheden van zon op land. Immers zijn hiervoor slechts enkele grondeigenaren nodig die met grote percelen, naar welke per project slechts 1 kabel hoeft te worden gelegd, veel grotere aantallen megawatts te realiseren om aanzienlijk aan de duurzame energie ambities te kunnen bijdragen. Het ‘eerst de daken’

principe, wat als idee heel logisch en wenselijk zou zijn, blijkt in de praktijk niet haalbaar en voldoende op te leveren. Dat betekent dat er, om de landelijke, regionale en lokale energiedoelstellingen te kunnen halen, ook “zon op land” noodzakelijk is.

Reclamant 2 geeft tenslotte aan dat het wenselijk(er) zou zijn om een zonneveld “ dicht bij de bron aan te leggen.” Uit de context van het pleidooi van Reclamant 2 begrijpen wij de vraag of een zonneveld kan worden ontwikkeld, waar de stroom ter plaatste kan worden gebruikt. Er zijn in de gemeente echter onvoldoende grote stroomverbruikers die direct alle stroom van een zonneveld zouden kunnen benutten en bovendien gesitueerd zijn in de directe nabijheid van de voor zonnenvelden aangewezen geschikte gronden, volgend uit de kansenkaart voor zonnenvelden zoals die vanuit het gemeentelijk beleid is bepaald.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot een inhoudelijke aanpassing van de vergunningstukken.

2.3 Zienswijze van Reclamant 3

Aan: College van Burgemeester en Wethouders van gemeente Utrechtse Heuvelrug
Postbus 200
3940 AE Doorn

Onderwerp: Zienswijze ontwerpbesluit omgevingsvergunning zonneveld Amerongerwetering van 11 juli 2023

Geacht college,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van het ontwerpbesluit omgevings-vergunning voor de realisatie van een zonneveld aan de zuidzijde van de Amerongerwetering. Wij maken graag van de gelegenheid gebruik om een zienswijze over dit ontwerpbesluit te geven. Hieronder volgt een samenvatting van onze zienswijze, waarna we deze verder uitwerken.

Samengevat:

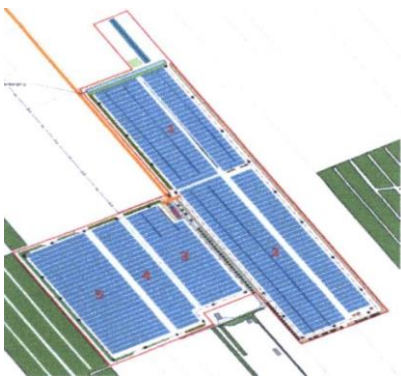
1. De realisatie van dit Zonnepark te situeren tussen twee deelpercelen van het deelgebied Oud Kolland van het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek is niet conform het ruimtelijk ordeningsbeleid van de provincie en de recente aanbevelingen van de Ecologische Autoriteit voor dit Natura2000-gebied;
2. Ongewenste stikstofuitstoot tijdens de bouw van het zonnepark met negatieve effecten op het aangrenzende Natura2000-gebied;
3. Ongewenste verdroging door warmtestraling zonnepanelen met negatieve effecten op het aangrenzende Natura2000-gebied;
4. Ongewenste impact op kwelstromen in het Natura2000-gebied; en
5. Ongewenste fysieke barrière tussen de twee deelpercelen Oud Kolland.

Dit wordt hierna verder toegelicht.

1. Strijdigheid met de goede ruimtelijke ordening

Het beoogde plangebied is 14,8 hectare groot, waarvan het panelenveld een omvang zal krijgen van 12,2 hectare en grenst aan de twee percelen van Oud Kolland (in groen aangegeven op de bijgevoegde figuur). De 2.6 ha waar geen panelen worden aangelegd worden gebruikt voor paden, landschappelijke inpassing

en natuurlijke inrichting. Aan de zuidkant van het zonnepark liggen op een afstand van 100m de uiterwaarden van de Nederrijn, die onderdeel uitmaken van het gebied Natura2000-gebied Rijntakken.

Figuur 5: Technische overzichtstekening met aan de linker- en rechterkant van het zonnenveld het deelgebied Oud Kolland, onderdeel van het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek (bron: MER rapport)

In mei 2003 heeft de Minister van LNV het gebied Kolland en Overlangbroek aangemeld op grond van artikel 4, eerste lid, van de Habitatrictlijn. Het gebied Kolland en Overlangbroek werd geselecteerd om een binnen Europa unieke variant (grote internationale verantwoordelijkheid) van dit habitattype te beschermen (essenhakhout op kleibodem).

De Europese Commissie heeft vervolgens in december 2004 het gebied geplaatst op de communautaire lijst. Vanaf dit moment geldt het verslechteringsverbod van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrictlijn vanwege artikel 4, vijfde lid van de Habitatrictlijn als grond voor de bescherming. Per saldo mag het gebied dus niet verslechteren ten opzichte van de situatie van 2004 volgens Europees recht.

Het Natura 2000-gebied bestaat uit drie deelpercelen: Overlangbroek: 15 ha; Oud Kolland: 13 ha; Kolland: 24,4 ha. Oud Kolland is een essenhakhoutcomplex met waardevolle epifyten, bestaat uit twee parallel lopende langwerpige stroken en is in beheer bij Staatsbosbeheer.

Uiteraard zijn wij als werkgroep Kromme Rijn-corridor voor de opwek van duurzame energie in de provincie Utrecht en in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. De voorgestelde ligging van dit zonnenveld is echter niet in lijn met de door de Provincie beoogde ruimtelijk ontwikkeling van de Kromme Rijnstreek. Het zonnepark zal met zijn hekwerk de beide kleine Natura2000 deelgebieden van Oud Kolland fysiek van elkaar scheiden. Het zonnenveld draagt niet bij aan de gewenste integrale (natuur)ontwikkeling van dit gebied, zoals ook door de Provincie wordt voorgestaan. Op 16 januari 2023 heeft de provincie tijdens een Werkatelier Natuur en Landschap Kromme Rijnstreek het belang van een robuuster netwerk aan natuur onderstreept. In de Natuurdoelanalyse (NOA) heeft de Provincie Utrecht op 31 maart 2023 het tegengaan van verslechtering en het realiseren van de condities voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor alle habitattypen en leefgebieden van soorten in het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek uitgewerkt. De NOA stelt het "realiseren van een aanéenghesloten natuurgebied, van 300 ha exclusief Natura 2000-deelgebieden Oud Ko/land en Overlangbroek, om daarmee de deelgebieden robuuster te krijgen" als aanbeveling. "Het Natura2000-deelgebied Oud Kolland bestaat uit losse delen met daarom heen nog wat extra singels van essen hakhout. Dit moet een geheel worden. Het gebied heeft nu veel "bosrand" ten opzichte van "boskern" waardoor het effect van aangrenzende agrarische activiteiten nu naast iedere ha van Oud-Kolland plaatsvindt".

Op 25 juli 2023 heeft de Ecologische Autoriteit haar adviezen uitgebracht over de Natuurdoelanalyse (NDA) van het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek. De provincie heeft de Ecologische Autoriteit gevraagd te toetsen of de NDA als basis kan dienen voor de maatregelen in het Gebiedsprogramma Kromme Rijnstreek. De Ecologische Autoriteit concludeert dat verslechtering van het gebied Kolland en Overlangbroek is opgetreden en dat de instandhoudingsdoelen, ook met aanvullende maatregelen,

voorlopig niet worden gehaald. Dit komt door het huidig bosbeheer (aanplant van verkeerde boomsoorten), de mate van verdroging, de essentaksterfte, te hoge stikstofdepositie en versnippering van het gebied. Zolang deze drukfactoren niet worden aangepakt blijven de negatieve effecten toenemen en zal de natuur nog verder verslechteren.

Nederland heeft een Europese verplichting (Art. 6(2) van de Habitatrichtlijn) om te zorgen dat de kwaliteit van de speciale beschermingszone (bijvoorbeeld het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek) niet verslechtert. Het bevoegd gezag (de Provincie Utrecht) dient dan ook passende maatregelen te nemen. Om verdere achteruitgang adviseert de Ecologische Autoriteit per direct maatregelen uit te voeren, zoals onder meer (i) het verhogen van het waterpeil in de belendende landbouwpercelen; (ii) het robuuster maken van de natuur door areaalvergroting en verbindingen met andere natuur, zowel binnen als buiten het gebied Kolland en Overlangbroek; en (iii) de stikstofbelasting te reduceren.

Het ontwikkelen van het zonnepark Amerongerwetering staat haaks op het beleid van de overheid om een groter en robuustere natuurgebied te realiseren en op het recente bindende advies van de Ecologische Autoriteit³ om de deelgebieden aan elkaar te verbinden door het beschermde habitatype ook buiten de huidige contouren van het Natura2000- gebied uit te breiden (ontsnippering). De percelen waar nu een zonneveld zal worden gerealiseerd zijn dus onontbeerlijk voor natuurontwikkeling ten behoeve van het herstel van het Natura2000-gebied Kolland & Overlangbroek in de vorm van aanvullend areaal aan vochtige alluviale bossen (habitatype H91E0, subtype Alno-Padion, associatie Pruno-Fraxinetum in de vorm van essenhakhout). Dit gaat niet samen met een zonneveld.

Over stikstof en hydrologie zie de volgende punten.

2. Stikstofuitstoot

Het MER-rapport opgesteld door adviesbureau Eelerwoude in opdracht van ontwikkelaar LC Energy (1 november 2022) stelt dat tijdens de bouw van het zonnepark stikstofuitstoot vrijkomt: "gedurende de aanlegwerkzaamheden, en tijdens de ontmanteling, zullen er kortstondig tijdelijke effecten kunnen optreden door bijvoorbeeld graafwerkzaamheden, bouwwerkzaamheden en beplantingswerkzaamheden". Inzet van mobiele werktuigen en verkeer tijdens de aanlegfase zijn door de ontwikkelaar LC Energy ingeschat op 200 zware voertuigen (400 bewegingen) en 225 licht verkeer (450 bewegingen).

Vanwege de aantoonbare verslechtering van het Natura2000-gebied Kolland en Overlangbroek is verdere stikstofbelasting in het natuurgebied niet toegestaan. Een AERIUS- berekening is daarom op verzoek van de ontwikkelaar LC Energy berekend voor de realisatie van het zonneveld (zie rapport Stikstofberekening Zonneveld Amerongerwetering, Adviesbureau Eelerwoude, 10 mei 2023). Op grond van de berekeningen stelt Eelerwoude dat de stikstofuitstoot als gevolg van de (aanleg)werkzaamheden "geen significante" negatieve invloed op de instandhoudingsdoelen van stikstofgevoelige habitatypen van Natura 2000- gebieden heeft, "want er zijn geen rekenresultaten boven de 0,00 mol/ha/jaar vastgesteld". Er is ook een berekening uitgevoerd voor de gebruikssituatie. Ook in de gebruikssituatie is er "geen significante stikstofdepositie". Gezien de ligging bij Natura 2000- gebieden stelt LC Energy dat tijdens de bouwfase gebruik gemaakt gaat worden van elektrische machines. Elektrisch bouwen is in opmars bij aannemers, maar stuit op een overvol stroomnet. Gelet op het verslechteringsverbod mogen er geen aannames gedaan worden dat de aannemer "waar mogelijk" gebruik kan maken van elektrische machines. De stikstofbelasting is dus te allen tijde boven de 0,00 mol/ha/jaar en daarmee juridisch niet toelaatbaar. Het

³ Het advies is door de Ecologische Autoriteit gegeven in reactie op de Natuurdoelenanalyse (NOA) van de provincie voor Natura2000-gebied Kolland & Overlangbroek. Zowel het advies als de NOA bevestigen een eerder advies vanuit onze werkgroep, die over het Natura2000-gebied een wetenschappelijk rapport heeft uitgebracht (R.P. Baayen & W. Verheugt, Verslechtering van het habitatype H91EOC in het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek: een ecologische en juridische analyse, <https://www.krommerijnscorridor.nl/>).

gebied is op of zelfs over een ecologisch kantelpunt, waarbij alle extra stikstof significante effecten heeft en de verslechtering versnelt. Dit is onder de Wet natuurbescherming en de Habitatrictlijn niet toegestaan, zoals bevestigd door de Raad van State in verschillende uitspraken. Dit temeer omdat de kritische depositiewaarde volgens de meest recente wetenschappelijke inzichten lager ligt dan in de AERIUS Calculator wordt aangenomen.

3. Warmtestraling door zonnepanelen leidt tot ongewenste verdroging

Veel onderzoek is uitgevoerd of er bij zonnevelden onder bepaalde condities sprake kan zijn van '(Urban) Heat Island Effects' door hogere temperaturen direct boven een zonneveld. Het MER-rapport stelt dat het niet te verwachten is dat er sprake zal zijn van significante temperatuurverschillen in de omgeving van het zonneveld, door de komst van dit zonneveld. Er is op dit moment nog geen wet- en/of regelgeving omtrent '(Urban) Heat Island Effects' in Nederland, maar een hogere temperatuur kan een negatief effect hebben op het essenhakhout, dat al te leiden heeft door de verdroging. Verdere verslechtering door verdroging is juridisch niet toegestaan. Het zonnepark, op deze locatie, vormt hiermee een niet te accepteren risico voor het Natura2000-gebied Kolland en Overlangbroek. U kunt niet volstaan met de aanname dat er geen sprake zal zijn van dergelijke effecten, dit zal door u moeten worden onderbouwd aan de hand van onderzoek. Voor zover ons bekend kunnen zulke effecten zich zeker voordoen in en om een zonneveld.

4. Kwelstroom

In het rapport "invloed plan op waterhuishouding Zonneveld Amerongerwetering" (adviesbureau Eelerwoude, 1 augustus 2022), staat dat de voorgestelde hydrologische inrichtingen geen negatieve gevolgen hebben voor de waterhuishouding. Echter, aan de noordzijde van het plangebied wordt een nieuwe watergang gegraven, die niet in verbinding wordt gebracht met de reeds aanwezige watergangen "om ongewenste kwelstromen te voorkomen"

Kwelstromen zijn van groot belang voor het habitatype en een cruciale voorwaarde voor het behalen van de Natura 2000-instandhouddoelstellingen van Kolland en Overlangbroek, inclusief de deelgebieden van Oud Kolland. De begrensde bospercelen op Oud Kolland betreffen het habitatype vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen (H91E0C), het enige habitatype waarvoor dit gebied is aangewezen. Zonder kwel vanuit de Nederrijn kan het essenhakhout namelijk niet kwalificeren als H91E0. Oud Kolland staat zowel onder invloed van kwel vanuit de Utrechtse Heuvelrug als vanuit de Nederrijn (door het verschil tussen het stuwpeil van de Rijn (+6 m NAP) en de hoogte van het maaiveld (ca. +4,2-+5,5 m NAP). Dit verschil veroorzaakt een permanente rivierkweldruk van gemiddeld 2 tot 3 mm/dag. Een vermindering van kwelstromen in Oud Kolland door het realiseren van een nieuwe watergang, is een verslechtering en juridisch in strijd met het verslechteringsverbod onder de Wet natuurbescherming en de Habitatrictlijn.

Het grote bosperceel van Oud Kolland is hydrologisch door het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden ingericht met een bovenpeil van 3.65m NAP, maar het landbouwgebied staat zomers ingesteld op 2.80 NAP (dus een verschil van 85cm). Het kleinere bosperceel heeft geen stuwen en het waterpeil is dan ook identiek aan het peilvak LBW_A_003. De scheisloten onttrekken daarmee veel water waarmee het prioritair beschermd habitatype permanent droog staat. Dit habitatype moet volgens de wetenschappelijke literatuur qua hydrologie voldoen aan de kwalificatie "vochtig, zeer vochtig, nat, zeer nat en 's winters inunderend, waarbij de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand kan variëren van 20 cm boven maaiveld tot >40 cm beneden maaiveld bij een droogtestress van < 14 dagen". Blijkens het advies van de Ecologische Autoriteit en bevestigd door de provincie is aanpassing van de hydrologie hiervoor noodzakelijk, ook van de agrarische percelen die aan het Natura2000- gebied grenzen.

Oud Kolland is omgeven door landbouwpercelen en de essenhakhoutbossen lijden onder verdroging ten gevolge van te laag ingestelde waterpeilen in de landbouwpercelen naast de natuurpercelen en de scheisloten op de grens tussen de natuurpercelen en de agrarische percelen. (Kwel)water zijgt weg uit Oud

Kolland naar de agrarische percelen. De Ecologische Autoriteit adviseert daarom om per direct het hydrologisch systeem op orde te brengen door peilvakken te verhogen. Dit staat echter haaks op het voornemen van de ontwikkelaar LC Energy om de hydrologie van het gebied niet aan te passen (zie: Rapport invloed plan op waterhuishouding Zonneveld Amerongerwetering, adviesbureau Eelerwoude, 1 augustus 2022) en zelfs een extra watergang te graven. Het waterpeil in het gebied, met inbegrip van de aangrenzende agrarische percelen, moet gezien het advies van de Ecologische Autoriteit over de Natuurdoelen analyse van de provincie Utrecht voor Kolland & Overlangbroek per direct omhoog en het voornemen om een nieuwe watergang te graven is daarmee in strijd. Een zonneveld vraagt bij de huidige hydrologie van het Natura2000-gebied, waarin het lijdt aan verdroging, kennelijk al een extra watergang, laat staan dat zo'n veld zou kunnen samengaan met permanent veel hogere grondwaterpeilen en het langer vasthouden van kwelwater op de locatie waar nu een zonneveld zou komen.

5. Hekwerk

Om het zonneveld Amerongerwetering komt een hekwerk van 2 meter hoog (behoudens aan de noordoostzijde, waar een natuurlijke barrière wordt gerealiseerd). Dit is een verzekeringsvoorwaarde. Volgens LC Energy worden de hekwerken faunapasseerbaar gemaakt voor (kleine) zoogdieren en reptielen, door ze onderaan 20 centimeter open te houden en niet in te graven. Door grove mazen te gebruiken kunnen kleine zoogdieren er overal doorheen. Echter hierbij is geen rekening gehouden met reeën en dassen. Het MER- rapport (adviesbureau Eelerwoude, 1 november 2022) stelt dat "een nader veldbezoek is nodig om na te gaan of direct rond het zonneveld dassenburchten aanwezig zijn". De Stichting Dassenwerkgroep Utrecht & 't Gooi heeft in 2023 nog dassenburchten aangetroffen op landgoed Kolland. Het voorkomen van de das is daarmee op de twee bospercelen van Oud Kolland niet uit te sluiten. Het hekwerk vormt een fysieke barrière voor de das (en ree). We zijn van mening dat de realisatie van het Zonnepark Amerongerwetering op de beoogde locatie in strijd is met de Wet Natuurbescherming.

Op basis van de bovengenoemde aspecten is het verlenen van een natuurvergunning voor het betreffende zonneveld op deze locatie onzes inziens in strijd met de Wet natuurbescherming en met het verslechteringsverbod in de Habitatrichtlijn. Wij raden de gemeente Utrechtse Heuvelrug en de projectontwikkelaar aan om samen met de provincie een ander perceel in de omgeving te zoeken, op grotere afstand van het Natura2000-gebied Kolland & Overlangbroek.

Wij sturen een kopie van deze zienswijze naar Staatsbosbeheer, Kolland NV, Hoogheemraad ap De Stichtse Rijnlanden, Provincie Utrecht en het Ministerie van LNV.

(Naam en handtekening Reclamant 3)

2.3.1 Reactie gemeente op zienswijze van Reclamant 3

1. Strijdigheid met goede ruimtelijke ordening

Allereerst wordt in de zienswijze het argument aangedragen dat de ligging van het zonneveld niet in lijn is met de door de provincie Utrecht beoogde ruimtelijke ontwikkeling van de Kromme Rijnstreek. Echter, zoals reeds vermeld, ligt het zonneveld in een zoekgebied voor zonne-energie op basis van de provinciale Interim Omgevingsverordening. Dat betekent dat dit specifieke gebied door de provincie Utrecht in beginsel als geschikt is aangewezen voor de realisatie van zonnevelden.

In de zienswijze wordt daarnaast aangedragen dat het zonneveld de twee Natura 2000-deelgebieden van elkaar zal scheiden en daarmee in strijd is met het provinciale doel om een aaneengesloten, robuuster natuurnetwerk te realiseren. Het doel van de provincie is om de condities van het behalen van de

instandhoudingsdoelen voor de habitattypen in deze gebieden niet verder te verslechteren. De voornaamste reden waarom zij dit natuurnetwerk robuuster willen maken is, zoals ook aangegeven in de zienswijze, omdat de Natura 2000-deelgebieden op dit moment worden omsloten door agrarische percelen, waardoor er sprake is van negatieve effecten op de stikstofgevoelige natuur. Uit het rapport van de Ecologische Autoriteit blijkt daarnaast dat er een verslechtering van het Natura 2000-gebied is opgetreden en dat de instandhoudingsdoelen niet worden gehaald. Deze verslechtering heeft, zoals ook in de zienswijze wordt aangedragen, te maken met het huidig bosbeheer (bijv. aanplant van verkeerde boomsoorten), verdroging, de essentaksterfte, te hoge stikstofdepositie en versnippering van het gebied.

In de zienswijze wordt gesuggereerd dat het ontwikkelen van een zonneveld haaks staat op de maatregelen die moeten worden genomen om voorgenoemde problemen aan te pakken. Allereerst kan worden gesteld dat vrijwel alle genoemde problemen een gevolg zijn van het huidige beheer van het Natura 2000-gebied. Wij hebben echter geen invloed op de manier waarop de natuurgebieden nu en in de toekomst worden beheerd. Het habitatype waarvoor Kolland en Overlangbroek is aangewezen, betreft 'vochtige alluviale bossen' (subtype beekbegeleidende bossen). Het zonneveld heeft geen invloed op de waardevolle soorten die hier voorkomen, zoals verschillende typen epifytische mossen, korstmossen en paddenstoelen. In de natuurdoelanalyse (NDA) voor Kolland en Overlangbroek wordt gemotiveerd dat hier een aantal specifieke maatregelen voor nodig zijn, zoals het tegengaan van verdroging (meer toevoer van grondwater naar het gebied en dit langer vasthouden) en het verwijderen én het tegengaan van ongewenste bodembegroeiing (bijvoorbeeld door het aanplanten van soorten die zonlicht van de bosbodem afhouden). De aanleg en ingebruikname van het zonneveld zorgt niet voor externe effecten op het natuurgebied waardoor de rijkdom aan paddenstoelen, epifytische mossen en korstmossen wordt geschaad. Immers is er geen sprake van een afname aan areaal, schaduwwerking of van een verstoring van de waterhuishouding (zie ook het antwoord onder punt 4).

Met verschillende maatregelen wordt daarnaast getracht om, ten opzichte van de huidige situatie, een betere ecologische verbinding tussen de twee gebieden te realiseren. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan door middel van: het maken van natuurlijke oevers, het realiseren van mantel- en zoomvegetatie, het aanplanten van enkele bomen, het tot stand brengen van een kruidenrijk grasland, het aanplanten van landschappelijke hagen, het plaatsen van zwaluwkasten en het realiseren van broeihopen voor ringslangen. Te allen tijde worden inheemse plantensoorten gebruikt die passend zijn in het gebied. In de huidige situatie bestaat het plangebied alleen maar uit regulier beheerde agrarische gronden, met bijkomend zwaar landbouwverkeer voor bemesting en dergelijke. Ten opzichte van de huidige situatie betekent dit dat er juist meer ecologische verbinding tussen de gebieden wordt opgezocht. Daarnaast wordt de lokale stikstofdepositie juist verminderd, aangezien de percelen voor een periode van 30 jaar niet meer worden bemest.

Het plangebied kent in het vigerende bestemmingsplan daarnaast de functieaanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden – open landschap'. Deze gronden zijn mede bestemd voor het behouden van het open landschap. Het gaat daarbij om de uiterwaarden van de Nederrijn/Lek en het Amerongerweteringgebied, maar ook om kleinere open plekken tussen gesloten bossen. Dit geeft het landschapsbeeld een kenmerkende karakteristiek, die niet verloren mag gaan. Het behouden van de huidige doorzichten is dan ook belangrijk. In het landschappelijk inpassingsplan is daarom rekening gehouden met het type beplanting, zodat de doorzichten en de openheid in het landschap behouden blijven. Vanuit landschappelijk oogpunt is het bebossen van het plangebied dan ook niet gewenst. Het voorliggende plan staat er niet aan in de weg om in de toekomst maatregelen te nemen die de Natura 2000-gebieden nog beter aan elkaar verbinden. Ook buiten het plangebied om kunnen hier maatregelen voor genomen worden.

In de natuurdoelanalyse voor het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek en het navolgend advies van de Ecologische Autoriteit, wordt benoemd dat het grondwaterpeil af moet worden gestemd op de natuurfunctie van Kolland en Overlangbroek. Dit is een eventuele ontwikkeling in de toekomst die los staat

van de voorgenomen ontwikkeling van het zonneveld. De ontwikkeling van het zonneveld staat een eventuele toekomstige peilverhoging ook niet in de weg. Een dergelijke maatregel is goed verenigbaar met een zonneveld.

2. Stikstofuitstoot

In de stikstofrapportage is duidelijk aangegeven dat ten behoeve van het project hoofdzakelijk gebruik wordt gemaakt van elektrische mobiele voertuigen, welke geen stikstof uitstoten. Aangezien dit wellicht niet voor alle voertuigen mogelijk is, zal een enkel voertuig wel stikstof uitstoten. Dit is meegenomen in de berekening met de AERIUS-calculator. Uit de voorgenoemde berekening blijkt dat het plan, wanneer hoofdzakelijk gebruik wordt gemaakt van elektrische voertuigen, niet tot depositieresultaten boven 0,00 mol N/ha/jaar leidt.

Tijdens de gebruiksfase van het zonneveld is er bijna geen sprake van een stikstofemissie. De zonnepanelen stoten geen stikstof uit. Wel wordt uitgegaan van een aantal vervoersbewegingen die het zonneveld met zich meebrengt. Tijdens de gebruiksfase van het zonneveld ontstaan vervoersbewegingen ten behoeve van groenonderhoud en technisch onderhoud. Logischerwijs is de uitstoot hiervan echter nog steeds lager dan het structurele zware landbouwverkeer in de huidige situatie.

3. Warmtestraling door zonnepanelen leiden tot ongewenste verdroging

Hoe zit het met opwarming van omliggende percelen door een zonneveld? Er zijn de afgelopen jaren een aantal onderzoeken verricht naar de temperatuur effecten op de omgeving van een groot zonnepark. Hier wordt vaak gesproken over een "Urban Heat Island" effect waarbij er gekeken wordt naar het microklimaat op en rondom de locatie van het zonnepark. Allereerst moet er gekeken worden naar het weerkaatsingsvermogen ofwel albedo van een zonnepaneel ten opzichte van de oorspronkelijke ondergrond. Een lagere albedo betekent dat er minder zonlicht weerkaatst wordt, en er dus meer geabsorbeerd wordt. Zonnepanelen zijn er op ingericht zo efficiënt mogelijk gebruik te maken van invallend zonlicht om deze om te zetten in energie. De absorptiegraad is kortom zo hoog mogelijk, om zoveel mogelijk stroom te kunnen produceren. Hierdoor heeft een zonnepaneel typisch een albedo van 20%. Grasland heeft in vergelijking een albedo van tussen de 25 en 30%, afhankelijk van het seizoen. Het opwarmen van een zonnepaneel is dus een "restproductie" van het opwekken van elektriciteit. De effecten hiervan zijn in enkele studies onderzocht en ook op locaties gemeten. Hierbij is enkele keren geconstateerd dat de temperatuur midden boven een zonnepark kan toenemen, maar ook kan afnemen, afhankelijk van het seizoen en de specifieke omstandigheden ter plaatse. Direct buiten de randen van de panelenvelden verminderen de effecten zeer snel. Temperatuurverschillen zijn sterk afhankelijk van de specifieke omstandigheden. In Nederland zijn de zonneparken relatief klein en is de ondergrond relatief donker (geen woestijngebied, zoals in één van de studies). Daarnaast wordt de benedenwindse lucht ook nog eens flink doorgemengd met andere lucht die niet over een zonnepark is gegaan. De aanwezigheid van groene elementen, zoals bomen en struiken in en rondom zonnenvelden, doen eventuele temperatuur-effecten ook sterk verminderen. Zonneveld Amerongerwetering betreft een zonneveld van relatief beperkte omvang, en het betreft een ruime opstelling, met voldoende licht, lucht en ruimte tussen de panelen (de afstand tussen de rijen met panelen bedraagt 2 meter). Door het zonneveld lopen kruidenrijke stroken en het zonneveld krijgt groene randen. Het is niet aannemelijk dat temperatuureffecten zodanig zijn, dat dit leidt tot verdroging met bijbehorende negatieve effecten op het naastgelegen Natura 2000-gebied. Er kan redelijkerwijs geconcludeerd worden dat warmtestraling geen negatief effect heeft op naastgelegen Natura 2000-gebied.

4. Kwelstroom

In het plan wordt inderdaad een nieuwe "watergang" gerealiseerd, welke op geen enkele wijze wordt aangesloten op andere watergangen in de omgeving. In de Ruimtelijke Onderbouwing en het landschappelijk inpassingsplan wordt daarom ook wel met het woord "poel" naar deze watergang verwezen. De watergang is niet geïntegreerd in het plan om een invloed uit te oefenen op het watersysteem, maar omdat omwonenden aan deze zijde van het plangebied negatief tegenover de

plaatsing van een hekwerk stonden. De watergang wordt daarom voldoende breed, zodat onbevoegden het plangebied niet kunnen betreden. Daarnaast dient de watergang ook tegelijkertijd als blusvoorziening voor de brandweer. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de wensen van omwonenden en wordt in het kader van de veiligheid een extra blusvoorziening gecreëerd voor de brandweer.

In de zienswijze wordt gesteld dat er sprake is van een vermindering/verslechtering van kwelstromen door het realiseren van een nieuwe watergang. Het plan zou daarmee juridisch in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en de Habitatrichtlijn. Door de "watergang" niet aan te sluiten op omliggende watergangen, wordt echter juist voorkomen dat er water wordt onttrokken in en rondom Kolland en Overlangbroek. Het aansluiten van de watergang zou betekenen dat er via het bestaande slotenstelsel kwel vanuit de natuurgebieden kan wegtrekken naar de watergang in het plangebied. Door de watergang niet aan te sluiten wordt er juist geen water wordt onttrokken in deze gebieden, die juist gebaat zijn bij vernatting. Aangezien de te realiseren "watergang" geheel los staat van de bestaande waterhuishouding, kan deze niet zorgen voor een verslechtering ten opzichte van de huidige situatie.

In het rapport van de Ecologische Autoriteit wordt inderdaad gesteld dat de hydrologie in het gebied aangepast dient te worden, onder meer door het aanpassen van het huidige watersysteem (bijv. verhogen van het peil). Dit zijn ontwikkelingen die los staan van de realisatie van het zonneveld. In de huidige situatie is er reeds sprake van verdroging in de essenhakhoutbossen. Dit heeft te maken met het beheer van het watersysteem door Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Het aanpassen van het watersysteem is een taak voor het hoogheemraadschap. Het hoogheemraadschap heeft dan ook aangegeven dat er met de realisatie van het zonneveld geen fysieke ingrepen in het watersysteem mogen plaatsvinden. Het niet verslechteren of verstoren van het watersysteem is daarom een belangrijk uitgangspunt in het plan. Juist om deze reden wordt de nieuwe "watergang" in het plangebied niet aangesloten op het bestaande stelsel en blijven alle bestaande watergangen behouden. Zonder fysieke ingrepen levert het plan echter toch een positieve bijdrage aan de waterhuishouding. In het plangebied zijn (van noord naar zuid) veel greppels aanwezig. Deze zorgen ervoor dat het water snel afstroomt naar nabijgelegen watergangen. Doordat de greppels in het plangebied niet meer regulier worden beheerd en er kruidenrijk grasland tot ontwikkeling wordt gebracht, zullen deze greppels dichtgroeien met vegetatie. Het water kan nog steeds wegstromen, maar de vegetatie zorgt ervoor dat er minder ruimte in de greppel is, waardoor het wegstromen langzamer gaat. Hierdoor krijgt het water langer de kans om in de bodem te infiltreren.

Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Staatsbosbeheer, ook met het oog op eventuele meekoppelkansen. Hieruit zijn echter nog geen concrete maatregelen gekomen die tegelijkertijd met de realisatie van het zonneveld worden uitgevoerd. Dat betekent niet dat er in de toekomst geen aanpassingen kunnen worden gedaan aan het watersysteem. Eventuele aanpassingen aan het watersysteem, zoals de verhoging van het peil, zijn goed verenigbaar met het zonneveld.

5. Hekwerk

Het zonneveld wordt grotendeels door middel van een hekwerk omsloten en is daardoor voor reeën in beginsel niet meer toegankelijk. Zie punt 6 in de reactie op de zienswijze van reclamant 1 voor een toelichting m.b.t. ree.

Dassen kunnen het zonneveld nog steeds passeren. Door een ruimte van 20 centimeter open te laten aan de onderkant van het hekwerk, kunnen dassen het hekwerk (eventueel door de grond onder het hek iets te vergraven) eenvoudig passeren.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot een inhoudelijke aanpassing van de vergunningstukken.

2.4 Zienswijze van Reclamant 4

Aan: College van B&W gemeente Utrechtse Heuvelrug
Postbus 200
3940 AE Doorn

Van: NAW Reclamant 4

Betreft: Zienswijze ontwerp omgevingsvergunning Zonneveld Amerongerwetering

Wijk bij Duurstede, 17 augustus 2023

Geacht college,

Wij hebben de ontwerpvergunning voor het zonneveld Amerongerwetering gezien en menen dat u onterecht geen beoordeling heeft gemaakt op grond van de SMS-richtlijn. Verder is de aanleg uit oogpunt van goede ruimtelijke ordening onwenselijk en we vragen ons af of het niet nodig is, zeker gezien de recente ontwikkelingen, om voor dit plan een vergunning Wnb aan te vragen.

Onze vereniging is actief waar het gaat om openbaar groen, landschap, natuur en milieu. We inventariseren, monitoren en onderhouden kleine landschapselementen, we werken mee aan de inrichting van wandelroutes, tellen broed- en trekvogels en hangen vogelkasten op. In de kernen denken we mee over het gemeentelijke maaibeeld, verbeteren we de condities voor gierzwaluwen, inventariseren we in het kader van het SMP, onderhouden we de Heemtuin en coördineren we het opruimen van zwerfafval. Samen met partners vullen we natuureducatie voor kinderen tussen 6 en 12 in. Verder volgen we alle grotere projecten en ontwikkelingen in de openbare ruimte en proberen we daar constructief over mee te denken.

Wij zijn hierdoor uiteraard ook nauw betrokken bij alle ontwikkelingen in en bij de Natura 2000- gebieden Rijntakken en Kolland en Overlangbroek. We proberen hier de natuur een stem te geven door actief te participeren bij projecten zoals Sterke Lekdijk, de voorgenomen bouw van een mestvergister in Cothen en de recreatieve ontwikkelingen op de Gravenbol, om maar wat te noemen.

Met de provincie zitten we diep in een proces rond het nemen van passende maatregelen om de alsmaar verdergaande achteruitgang op Kolland en Overlangbroek te stoppen en om te buigen in de richting van een gunstige staat van instandhouding. Rond de energietransitie waren en zijn we betrokken bij het vaststellen van het beleid rond zon- en windenergie en bij de landschappelijke inpassing van alle operationele en nog aan te leggen zonnevelden.

Het plan van het zonneveld aan de Amerongerwetering kwam ook op onze radar. Dit plan raakt het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek, het grenst zelfs direct aan dat gebied over een lengte van minimaal 250 meter. Van dit project, moet alvorens een Wnb-vergunning kan worden aangevraagd, een milieubeoordeling worden gemaakt op grond van de SMB richtlijn, richtlijn 2001/42/EG, op grond van onderstaande artikelen. Omdat het om een Natura 2000-gebied gaat, treedt de SMB richtlijn namelijk automatisch in werking, zo blijkt uit artikel 3 lid 2 onder b.

Artikel 3. Werkingssfeer

1. *Een milieubeoordeling wordt uitgevoerd overeenkomstig de artikelen 4 tot en met 9, voor de in de leden 2, 3 en 4 bedoelde plannen en programma's die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben.*
2. *Onverminderd lid 3, wordt een milieubeoordeling gemaakt van alle plannen en programma's*

- a. *die voorbereid worden met betrekking tot landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecomunicatie, toerisme en ruimtelijke ordening of grondgebruik en die het kader vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor de in bijlagen I en II bij Richtlijn 85/337/EEG genoemde projecten, of*
- b. *waarvoor, gelet op het mogelijk effect op gebieden, een beoordeling vereist is uit hoofde van de artikelen 6 of 7 van Richtlijn 92/43/EEG.*
3. *Voor in lid 2 bedoelde plannen en programma's die het gebruik bepalen van kleine gebieden op lokaal niveau en voor kleine wijzigingen van in lid 2 bedoelde plannen en programma's is een milieubeoordeling alleen dan verplicht wanneer de lidstaten bepalen dat zij aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben.*
4. *Voor andere dan de in lid 2 bedoelde plannen en programma's, die het kader vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor projecten, bepalen de lidstaten of het plan of het programma aanzienlijke milieueffecten kan hebben.*

Dat veld staat tevens precies gepland tussen twee smalle langgerekte percelen van Oud Kolland in, onderdeel van het beschermde Natura 2000 gebied Kolland en Overlangbroek. Dit gebied staat onbetwist ernstig onder druk, zoals blijkt uit een recent wetenschappelijk rapport van Baaijen en Verheugt. In dat rapport worden aanbevelingen gedaan die onmiddellijk moeten worden opgevolgd om de totale ineenstorting van dit unieke beschermde habitat te voorkomen.

De door de provincie uitgevoerde Natuurdoelanalyse voor het gebied geeft aan dat ontsnippering en ruimtelijke verbinding van de huidige losse Natura 2000-kavels noodzakelijk is voor natuurherstel. Specifiek wordt zelfs vooruitgelopen over het met elkaar verbinden van de twee percelen van Oud Kolland. Recent heeft de Ecologische Autoriteit in haar advies over die NDA de noodzaak daartoe bevestigd. Het advies stelt zelfs dat alle voorgestelde maatregelen uit de NDA, dus ook deze, genomen moeten worden om herstel van het Natura 2000-gebied mogelijk te maken. Het perceel waar het zonneveld nu is gepland is daarmee benodigd voor herstel van het Natura 2000-gebied. Een bestemming voor duurzame energie gedurende 30 jaar druist daar tegenin.

Wij zien namelijk niet in hoe de inrichting van een zonneveld kan samengaan met dit juridisch en ecologisch noodzakelijke natuurherstel. Om verslechtering tegen te gaan is verbinding van de deelgebieden van Natura 2000-gebied Kolland Overlangbroek noodzakelijk met habitattypen H91EOC (Vogelkers-Essenbos in de vorm van essenhakhout). Enkel een grondwaterpeilverhoging (hoe dan ook noodzakelijk op de beoogde locatie) is onvoldoende, en een bloemrijke ondergroei onder een zonneveld met een biodiverse singel daaromheen of iets dergelijks is dus geen afdoende maatregel.

Het lijkt ons verder aannemelijk dat het project kan leiden tot opwarming van de lucht onder en boven de zonnepanelen en daarmee ook doorwerkt naar de aangrenzende Natura 2000-stroken. Omdat die stroken nu al zijn verdroogd en verslechterd, is toevoeging van deze extra drukfactor onwenselijk en juridisch verboden. Het is onder andere dit aspect dat niet of onvoldoende is meegenomen in de quickscan Flora en Fauna of de vormvrije MER, waardoor de conclusie dat er geen significant negatieve gevolgen zijn voor het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek op zijn minst voorbarig is. Mede hierdoor bestaat er dus een reëel risico dat een afgegeven omgevingsvergunning alsnog zal worden aangevochten vanwege het ontbreken van een Wnb-vergunning, dan wel dat er een handhavingsverzoek zal volgen onder artikel 6.2 van de Habitatrichtlijn.

Tenslotte, in het Landschappelijk Inpassingplan wordt in hoofdstuk 2 teruggegrepen op een landschappenkaart uit het Afwegingskader 'Energie in Landschap' van november 2020 en verwezen naar het Landschapsonwikkelingsplan Kromme Rijnstreek+ uit juni 2009. Dit laatste plan is deels achterhaald en staat op de nominatie om te worden herzien/ aangevuld. Het lijkt ons daarom zinvol om ook informatie mee te nemen uit het recent gepubliceerde Utrechts Programma Landelijk Gebied, bijvoorbeeld uit de 'Structurerende principes' en de 'Ontwikkelrichtingen'.

Uiteraard zijn ook wij zeer bezorgd over de klimaatproblematiek en willen ook wij dat de energietransitie slaagt. Daarmee erkennen we dat de aanleg van zonnenvelden belangrijk is, maar we gaan er van uit dat er voldoende alternatieve locaties zijn die niet conflicteren met de instandhouding van de onder het Unirecht aangewezen, vastgestelde en strikt-beschermde natuurgebieden.

(2 namen en handtekeningen van Reclamant 4)

Literatuur:

- R.P. Baayen en W. Verheugt, verslechterling van het habitattypen H91E0C in het Natura 2000- gebied Kolland & Overlangbroek: een ecologische en juridische analyse, 21 juni 2022.
- Natuurdoelanalyse Natura 2000 Kolland en Overlangbroek, Provincie Utrecht, 31 maart 2023.
- Advies over de Natuurdoelanalyse Kolland en Overlangbroek, Ecologische Autoriteit, 25 juli 2023.
- Utrechts Programma Landelijk Gebied, Provincie Utrecht, 5 juli 2023.

U mag met ons communiceren bij voorkeur via de mail via (emailadres Reclamant 4)

2.4.1 Reactie gemeente op zienswijze van Reclamant 4

1. SMB-richtlijn

In de Nederlandse m.e.r.-regelgeving wordt onderscheid gemaakt tussen de besluit-m.e.r. en de plan-m.e.r.. Op grond van artikel 3 lid 2 sub a smb-richtlijn dient er onder meer een plan-MER (strategische milieubeoordeling) te worden gemaakt voor plannen die kaderstellend zijn voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor de in de bijlagen I en II bij de m.e.r.-richtlijn opgesomde projecten. Uitzondering op deze plan-m.e.r.-plicht bestaat voor plannen die 'het gebruik bepalen van kleine gebieden op lokaal niveau'. Voor die plannen bestaat er ingevolge artikel 3 lid 3 van de SMB richtlijn alleen een plan-m.e.r.-plicht als het plan aanzienlijke milieueffecten kan hebben. Hier is in het voorliggende plan geen sprake van. In het voorliggende plan is sprake van de realisatie van een zonnenveld die geen negatief effect heeft op Natura 2000-gebieden. Dit is o.a. nader onderbouwd in paragraaf 4.2 'Natuurwaarden' met de bijbehorende onderzoeken van de Ruimtelijke Onderbouwing en paragraaf 5.9 'Vormvrije m.e.r. beoordeling', met de bijbehorende 'Vormvrije m.e.r. beoordelingsnotitie, Zonnenveld Amerongerwetering'.

2. Realisatie zonnenveld in relatie tot de door de provincie uitgevoerde Natuurdoelanalyse Natura 2000-gebieden

Zie punt 1 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

3. Warmtestraling door zonnepanelen leidt tot ongewenste verdroging

Zie punt 3 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

4. Neem informatie mee uit het Utrechts Programma Landelijk Gebied

In opdracht van het Rijk heeft de provincie het Provinciaal Gebiedsprogramma (5 juli 2023) opgeleverd: het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG). Dit document beschrijft hoe Utrecht werkt aan een vitaal landelijk gebied, waarin een gezonde natuur, een klimaatbestendig landschap en een economisch rendabele en duurzame landbouw hand in hand gaan. Het betreft nadrukkelijk een concept-UPLG. Het uiteindelijke UPLG 1.0 zal, na diverse participatiemomenten voor de belanghebbenden en besluitvorming door Provinciale Staten, in het voorjaar van 2024 definitief worden vastgesteld. Het indienen van het concept-UPLG bij het Rijk ziet de provincie als een startpunt van een langjarig proces. Het betreft geen vastgesteld Programma.

In het concept programma zijn o.a. structurerende principes opgenomen, aan de hand van drie thema's.

- Klimaatbestendig en waterrobuust: o.a. principes van schoon water en een klimaatbestendig water- en bodemsysteem (o.a. meer water vasthouden en bufferen).

- Toekomstbestendige natuur en landbouw: o.a. het nemen van maatregelen conform de door de Ecologisch Autoriteit beoordeelde natuurdoelanalyses binnen en buiten de Natura 2000-gebieden, stikstofreductie, reductie ammoniakemissie, realisatie overgangszones rondom stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden (o.a. door extensief grondgebruik).
- Klimaat: o.a. methaanreductie uit veehouderij.

Daarnaast is expliciet benoemd dat voor zonnevelden wordt ingezet op meervoudig ruimtegebruik, waarbij de kwaliteiten van het landschap, bodem en water worden meegenomen.

De structurerende principes zijn doorvertaald naar de verschillende Utrechtse landschappen. Het plangebied waarbinnen Zonneveld Amerongerwetering ligt, wordt getypeerd als een overgangsgebied en kenmerkt zich door een coulisselandschap waarbij landbouwpercelen afgewisseld worden met essenhakhoutbossen en kleine waardevolle vochtige natuurgebieden. Ontvlechting, waarbij landbouw en natuur meer in samenhang in grotere peilgebieden de ruimte krijgen, zorgt voor meer verbinding (connectiviteit) tussen de natuurgebieden, uitbreiding en verbeterde kwaliteit van de vochtige alluviale bossen van de Natura 2000-gebieden Kolland en Overlangbroek en minder beperkingen voor de landbouw. Dit alles leidt tot een groenblauw dooraderd gebied met vochtige (broekbossen), schone sloten, waardevolle houtige landschapselementen en een hersteld watersysteem. Met name stikstofdepositie terugdringen is in dit gebied van belang voor een duurzaam herstel van bossen. Met natuurherstel Natura 2000-gebieden Kolland & Overlangbroek moet worden begonnen.

De realisatie van Zonneveld Amerongerwetering draagt bij aan doelen/maatregelen zoals genoemd. Het grasland onder de panelen wordt verschaald en zal niet meer regulier worden bemest. Naast een reductie van de ammoniakemissie betekent dit ook een verminderde stikstofdepositie op Natura 2000-gebied. In het rapport van de Ecologische Autoriteit wordt de stikstofdepositie benoemd als één van de belangrijke drukfactoren op het gebied. Met de ontwikkeling van het zonneveld wordt hier, tenminste voor de periode van 30 jaar, enigszins verlichting in geboden. Het plan levert, door het nemen van verschillende maatregelen, ook op andere vlakken een positieve bijdrage aan de biodiversiteit, zoals eerder in deze Nota van Zienswijzen aangegeven. Ook staat het voorliggende plan er niet aan in de weg dat maatregelen conform de door de Ecologisch Autoriteit beoordeelde natuurdoelanalyses kunnen worden genomen, zoals ook eerder in deze Nota van Zienswijzen is aangegeven. Ook is met het voorliggende plan sprake van een zorgvuldige inpassing van het zonneveld en is sprake van meervoudig ruimtegebruik. Zo speelt het plan in op het versterken van de biodiversiteit. Dit betreft o.a. soortenrijkdom, variatie in structuur en het bieden van schuil-, nest- en foerageer-gelegenheid.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot een inhoudelijke aanpassing van de vergunningstukken.

2.5 Zienswijze Reclamant 5

Gemeente Utrechtse Heuvelrug
t.a.v. Burgemeester, college van burgemeester en wethouders Raadhuisplein 1
3941 JT Doorn

Amerongen, 27 juli 2023

Betreft: "Zienswijze ontwerp omgevingsvergunning Zonneveld Amerongerwetering, Amerongen"

Geachte Burgemeester, College van burgemeester en wethouders van de Gemeente Utrechtse Heuvelrug, Hierbij mijn zienswijze aangaande het ontwerp omgevingsvergunning "Zonneveld Amerongerwetering, Amerongen", tussen de Natura2000 bossen van Oud Kolland Oost. publicatie gemeentebblad, nr. 304647 van 13 juli 2023

Na het bestuderen van de documenten aangaande het "Ontwerp Omgevingsvergunning Zonneveld Amerongerwetering" zijn een aantal zaken onderbelicht gebleven.

Hieronder zal ik een aantal zaken aanstippen die erg belangrijk zijn aangaande het project.

1. Tijdens de raadsvergaderingen is gesproken over PFAS, volgens LC Energy zit er op de huidige generatie zonnepanelen een laag PFAS. Tijdens bijeenkomsten van de raadsleden is hierover gesproken en maakt men zich er zorgen over, aangaande het extreem vervuilende karakter van deze stoffen. De stoffen zijn zeer schadelijk voor biodiversiteit en komen terecht in bodem en sloten. Er is de laatste tijd veel over PFAS geschreven in de media. Vanaf 2025 is er een Europees verbod op het gebruik van deze stoffen, PFAS. In het Ontwerp Omgevingsvergunning is niks opgenomen over PFAS en de schadelijke effecten voor het milieu, maar ook hoe te handelen bij vervuiling en sanering van de bodem na afloop van de vergunning.

Zienswijze: in het ontwerp opnemen dat men PFAS vrije platen gebruikt. Het is erg belangrijk aangezien het veld tussen twee kwetsbare Natura2000 gebieden komt te liggen. In het ontwerp zou het specifiek moeten worden opgenomen. Ook adviseer ik op te nemen dat men verantwoordelijk is voor sanering en afgraven van het gebied bij vervuiling met PFAS.

2. Bescherming omgeving Natura2000. In de Europese wet- en regelgeving en de Europese Natuurwet, aangenomen in het Europees parlement, staat expliciet dat het gebied rond Natura2000 een even grote beschermde status heeft als het Natura2000 gebied. Men kan het gebied niet los zien van haar omgeving aangezien er beïnvloeding plaatsvindt en de gebieden naast elkaar liggen.

Zienswijze: Onderzoeken en vast laten leggen wat de huidige wisselwerking tussen de gebieden en de bossen is en in hoeverre de plannen in strijd zijn met de huidige Europese regels en richtlijnen. Geldt overigens ook voor de Provinciale regels en richtlijnen.

3. Opstijgende warmte. De Natura2000 bossen zijn natte moerasbossen. In de ontwerp omgevingsvergunning gaat men niet in op de uitstraling van warmte naar de bossen. Er is te weinig (geen) onderzoek gedaan naar de wind over een zonneveld en de invloed op haar omgeving. Men gaat uit van een statisch geheel, echter bij opstijgende luchtstroom (boven de gloeiend hete platen) naast het bos zal een thermiek ontstaan die invloed zal hebben op het bos. Vergelijk het met de opstijgende lucht van een radiator. Dit samen met de wind zal gevolgen hebben voor het microklimaat bij en in de bossen. Dit is een onderschat fenomeen.

Zienswijze: gezien de kwetsbaarheid van de natuur2000 bossen is het belangrijk om gedegen - wetenschappelijk- te onderbouwen wat de gevolgen zijn voor de bossen van de opstijgende luchtstroom bij zo'n mega-zonneveld. In het ontwerp zijn slechts aannames gedaan, zonder wetenschappelijke onderbouwing.

4. In de Ontwerp Omgevingsvergunning schrijft men over brandveiligheid. Het is regelmatig in het nieuws dat er brand uitbreekt op zonnenvelden met als gevolg veel milieuschade. Aangezien nergens in het document wordt geschreven over brandveiligheid in combinatie met de gevolgschade verzoek ik dit nader te onderzoeken en vast te leggen. In het document gaat men uit van individuele onderdelen en hun brandveiligheid. Er is niks geschreven, en geen risico analyse gedaan, ten aanzien van het samenvoegen van al deze onderdelen. Per onderdeel kan het veilig zijn, maar de combinatie van 36000 zonnepanelen, omvormer, transformator, stekker en kilometers bedrading kan in combinatie kwetsbaar zijn. Over een periode van 30 jaar kan het veld gevaarlijker worden. Uit de documenten maak ik op dat LC Energy rekening houdt met brand binnen de vergunningsperiode. Ik trek deze conclusie vanwege de enorme bluswatervijver die men gaat graven ten noorden van het veld. Naast afscherming is deze voor bluswater.

We kennen allemaal het voorbeeld van de "Grenfell Tower in Londen". De flat en haar losse onderdelen voldeed aan alle brandvoorschriften, echter de combinatie zorgde voor een zeer brandgevaarlijke cocktail met uiteindelijk meer dan 70 doden.

Zienswijze: onderzoek de brandveiligheid en gevolgschade voor het Natura2000 gebied. Aangezien het Zonneveld tussen twee bossen Europees beschermde bossen komt te liggen is er 50% kans aanwezig dat binnen 30 jaar één van de twee bossen zwaar zal beschadigen. In het plan wordt nergens geschreven hoe men om moet gaan met brand naast een kwetsbaar natuurgebied en hoe te handelen in geval van brand. Er is zelfs geen veiligheidsafstand tot het bos aangehouden. Het bos komt dan vol te liggen met glassplinters en metaaldeeltjes. Ook is er geen risico-inventarisatie opgenomen ten aanzien van het brandgevaar met alle toegepaste onderdelen en de degeneratie van de systemen gedurende 30 jaar. Mijn verzoek is een paragraaf op te nemen over hoe je een Natura2000 gebied na brand moet saneren zonder natuurschade en zonder afbreuk te doen aan het kwetsbare gebied. Risico-inventarisatie laten maken met betrekking tot brandgevaar, waarbij alle gebruikte materialen en onderdelen worden meegenomen in combinatie met het tijdsinterval (gebruiksduur zonneveld) en degeneratie van de systemen en onderdelen. Ook moet de verantwoordelijkheid duidelijk worden omschreven en vastgelegd.

5. In de aanvraag gaat met uit van periode van 30 jaar. In geen document van de overheid en provincie kom ik deze termijn tegen. De provincie hanteert maximaal 25 jaar.

Zienswijze: termijn gelijkstellen aan Provinciaal en landelijk beleid.

6. In de aanvraag schrijft men niks over het loskoppelen van de aanleg van het veld en het verkrijgen van een aansluiting. Veel van dit soort projecten worden vaak doorverkocht zodra de vergunningen rond zijn. Aangezien het bedrijf achter LC Energy en het veld een grote Britse investeringsmaatschappij is, zou men in theorie het project kunnen bouwen en verkopen zonder dat er een netaansluiting is. Ik las hierover in de media. Deze projecten worden vaak speculatieobjecten, ongeacht de netaansluiting.

Zienswijze: op laten nemen, het veld pas aan te leggen zodra er een aansluiting/ ontsluiting op het hoogspanningsnet mag en is gerealiseerd.

7. Transformator. De transformator zal volgens de ontwerp omgevingsvergunning aan alle eisen voldoen. Het gaat hierbij om de MEINS SPS600. Dit is een theoretisch verhaal. Er is niks bekend en geschreven over gebrom en omgevingsbeïnvloeding (gebrom, storing op digitale signalen, brandrisico). Het apparaat komt in een stiltegebied te staan.

Zienswijze: transformator afschermen voor haar omgeving en inbouwen (desnoods met aarden wal), zodat er geen gebrom te horen is en geen schadelijke uitstraling naar het stiltegebied waarin het project komt te liggen, en er moet natuurlijk voldoende rekening wordt gehouden met brand. Het zal niet de eerste keer zijn dat zo'n zware transformator in de brand vlieg.

8. In het document wordt geschreven over camera's. Met mij en mijn burens is nooit gesproken over camera's. Wij willen niet worden bespioneerd.

Zienswijze: zorgdragen voor het feit dat er op geen enkele manier zicht is op de burens.

9. Vergoeding naar de burens van het project was slechts een kennisgeving. Er is een bedrag toegezegd wat verre van realistisch is. U moet U voorstellen dat dit veld over een periode van 30 jaar minimaal 250 miljoen Euro aan omzet, een voorzichtige schatting, heeft en dan zijn nog niet eens de toenemende energiekosten en inflatiecorrectie meegerekend. Het zijn zeer lucratieve projecten met hoge winsten. Om

de buren dan af te schepen met een paar duizend Euro in een omgevingsfond en op individueel niveau Euro 10.000,- is te gek voor woorden.

Wij, de maatschappij, moeten alle lasten dragen (financieel en qua milieu) en de winsten en subsidies vloeien naar een onpersoonlijke Britse investeringsmaatschappij in "The City (of London)". Een bedrijf die niks met onze omgeving en Nederland op heeft.

Zienswijze: In alle vergaderingen en bijeenkomsten spreek de Gemeente vaak uit naam van de projectontwikkelaar, of het nu gaat om een reactie ten aanzien van de hoge hekken, een migratiestrook voor het wild of de financiële compensatie. Als burger krijg je het gevoel en niet toe te doen en U voor de projectontwikkelaar werkt. Sorry, dat ik dit helaas moet zeggen. Graag zou ik zien dat U als Gemeente ook oog heeft voor de buren van het zonneveld en als orgaan opkomt voor onze belangen. Gezien de grote financiële belangen zullen ze echt niet afhaken als U ook ons belang dient en vraag om een betere tegemoetkoming. Wij kunnen niet tegen zo'n grote investeerder op, maar U wel. Men kan naar rato van grenslengte met het veld een normaal en goed onderbouwd voorstel doen. Nu krijgt iedereen het zelfde of je nu veel last hebt en/of risico (vervuiling en brand) loopt (zoals ondergetekende met een grens van ongeveer 600 meter) of mijn buren met een grens aan het zonneveld van slechts 25 meter.

10. Het zonneveld staat gepland midden tussen twee Natura2000 bossen. Al jaren Europees beschermde kwetsbare gebieden. De locatie is naar mijn mening ongelukkig gekozen. Met een hoog hek van 600 meter lang. zullen de bossen van elkaar worden gescheiden en zal er grote inbreuk worden gedaan op het stiltegebied en de kwetsbaarheid van de natuur. Het wild kan nu vrij migreren van Zuylestein naar de bossen van Kolland en Oud Kolland Oost, en verder naar de verderop gelegen Natura2000 gebieden van Langbroek. U als Gemeente en overheid heeft als taak het enige Natura2000 gebied van de Utrechtse Heuvelrug te beschermen met alle mogelijkheden die U ter beschikking heeft.

Zienswijze; gezien de kwetsbaarheid van het gebied, het "enige" Natura2000 gebied van de Utrechtse Heuvelrug, verzoek ik in samenspraak met de provincie te kijken naar een ander gebied. "Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald".

De wereld ziet er door de stikstofdoelen en maatregelen totaal anders uit dan een paar jaar geleden. Boeren moeten stoppen of stoppen vrijwillig, hierdoor komt er land beschikbaar. Op het ogenblik koopt de Provincie vanwege de stikstofdoelen veel grond op, ook in de regio buiten het Natura2000 gebied. Wellicht is er een win-win situatie te realiseren voor U, de projectontwikkelaar en de natuur.

Na het grondig bestuderen van alle documenten ten aanzien van de "Ontwerp Omgevings- vergunning", alsmede Europese wet- en regelgeving en Provinciale regelgeving, stuur ik deze reactie. Dit als zienswijze en aanvulling op de (ontwerp) omgevingsvergunning aangaande het zonneveld aan de Amerongerwetering, Amerongen.

Met hartelijke groet,

(NAW en handtekening Reclamant 5)

2.5.1 Reactie gemeente op Zienswijze van Reclamant 5

1. In het ontwerp opnemen dat men PFAS vrije platen gebruikt en verantwoordelijkheid wordt genomen voor sanering en afgraven van het gebied bij vervuiling met PFAS.

Poly- en perfluoralkylstoffen, oftewel PFAS, worden gebruikt in tienduizenden producten zoals mobiele telefoons, windturbines, cosmetica, medische toepassingen en regenjassen. PFAS zijn chemische stoffen die gebruikt worden om producten water-, vuil-, stof- of vetafstotend te maken. 80 procent van de zonnepanelen die verkocht worden, bevat PFAS. Het Europese chemicaliënagentschap ECHA heeft het voorstel voor een Europees verbod op productie, gebruik, verkoop en import van PFAS gepubliceerd. Het verbod moet gaan gelden voor 10.000 stoffen. Op basis van het voorstel en de informatie die in de formele consultatie wordt ingebracht, zullen de wetenschappelijke comités van ECHA begin 2024 advies uitbrengen aan de Europese Commissie. Hierover volgt nog een formele consultatieronde. Daarna zal ECHA het restrictievoorstel met deze adviezen naar verwachting in het voorjaar van 2024 naar de Europese Commissie sturen. De verwachting is dat de Europese Commissie vervolgens in 2025 besluit over het PFAS-verbod. In de Realisatieovereenkomst – de juridische vastlegging en ondertekening van de afspraken tussen de gemeente en initiatiefnemer - is onder artikel 7 lid 4 opgenomen: “Initiatiefnemer spant zich er maximaal voor in om PFAS vrije panelen te gebruiken voor het zonneveld.” Ten aanzien van “de verantwoordelijkheid van initiatiefnemer voor sanering en afgraven van het gebied bij vervuiling met PFAS” is in de grondovereenkomsten met de landeigenaren opgenomen dat voor aanvang van de bouw van het zonneveld een nul-meting van de grond zal worden uitgevoerd. Die status van de kwaliteit van de grond, zal bij het ontmantelen van het zonneveld aan het einde van de vergunningsduur, in minimaal diezelfde toestand dienen te worden teruggebracht. De kosten die daar mee gemoeid gaan zijn voor rekening van initiatiefnemer. Ook in de ontwerp omgevingsvergunning is hier een voorwaarde over opgenomen. Hiermee is behoud van de bodemkwaliteit voldoende geborgd.

2. Bescherming omgeving Natura2000 en te voldoen aan de wettelijke richtlijnen.
Zie punt 1 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

3. Warmtestraling door zonnepanelen leidt tot ongewenste verdroging.
Zie punt 3 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

4. Onderzoek de brandveiligheid en gevolgschade voor het Natura 2000-gebied.
Zie punt 2 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 2.

5. Vergunningstermijn gelijkstellen aan Provinciaal en landelijk beleid.
Er is landelijk geen maximale termijn gesteld hoelang een zonneveld geëxploiteerd mag worden. Op provinciaal en gemeentelijk niveau worden in Nederland meestal termijnen van maximaal 25 of 30 jaar gehanteerd. De provincie Utrecht heeft geen maximale termijn opgenomen in de Interim Omgevingsverordening. Een termijn van 30 jaar past binnen het landelijke en provinciale beleid en de regelgeving. De provincie heeft dan ook ingestemd met de termijn van 30 jaar, zoals opgenomen in de ontwerp omgevingsvergunning. Daarnaast heeft de gemeente al bij de selectieprocedure van de twee ontwikkelaars die hun plannen mochten uitwerken aangegeven dat hier sprake is van een termijn van instandhouding van 30 jaar.

6. Het veld pas aan te leggen zodra er een aansluiting/ontsluiting op het hoogspanningsnet mag en is gerealiseerd.
De beheerder van het Hoogspanningsnet is TenneT. TenneT heeft structurele congestie afgeroepen, hetgeen inhoudt dat er door Stedin, de beheerder van het Middenspanningsnet, geen aansluitingen voor zonnevelden kunnen worden afgegeven, totdat Stedin haar netwerk heeft geüpgraded. Stedin heeft aangegeven dat zij hun netwerkverzwaring tussen 2026-2029 zullen hebben gerealiseerd, waarna het zonneveld kan worden aangesloten. Het project kan, als begin september de Omgevingsvergunning kan worden verleend, mee met de SDE++ ronde van 2023. De beschikking kan dan worden verwacht in mei 2024. Een SDE++ beschikking dient binnen 4 jaar gerealiseerd te worden, dus er is ruimte om te wachten met de bouw van het zonneveld tot de netproblematiek verholpen is. Nadat de SDE++ zal zijn verleend, wordt de financiering voor het project georganiseerd, tegen de dan geldende marktcondities en met de dan

van toepassing zijnde financiers waaronder banken. Het project dient financieel haalbaar te zijn en de aansluiting op het net is daar voorwaardelijk aan. De gemeente onderkent bovengenoemde afhankelijkheid en geeft initiatiefnemer de benodigde ruimte in de tijd om het zonnenveld te realiseren.

7. Geluid en brandveiligheid van transformator

Ten aanzien van het punt over geluid, zie punt 4 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 1 en zie punt 3 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 2. Ten aanzien van de brandveiligheid van de transformator voldoet deze aan alle benodigde certificaten en wordt de installatie volgens alle noodzakelijke protocollen aangesloten.

8. Zorgdragen dat camera's alleen binnen het hekwerk monitoren.

Het is vanuit de verzekeraar vereist dat er een systeem van camera's wordt geplaatst om toezicht te kunnen houden op het panelenveld. De camera's zullen uitsluitend naar het hekwerk en verder binnen het plangebied gericht zijn en zodoende niet richting de huizen en erven van de omwonenden.

9. Burgers zouden niet serieus genomen worden vanuit de gemeente

Financiële participatie is een van de opties voor een initiatiefnemer om draagvlak voor het project te creëren of te vergroten. Gemeenten kunnen financiële participatie van de omgeving in projecten voor hernieuwbare energie echter alleen stimuleren, maar niet afdwingen. Financiële participatie gebeurt dus op vrijwillige basis en geldt voor alle vormen van financiële participatie; mede-eigenaarschap, financiële deelname, afdracht aan een lokaal omgevingsfonds en aanwonendenregelingen. Dit betekent ook dat de gemeente een aanvraag een omgevingsvergunning voor een zonnenveld niet mag weigeren omdat omwonenden bijvoorbeeld niet tevreden zijn over het aanbod van de initiatiefnemer voor een aanwonendenregeling, terwijl het project verder wel passend is binnen het ruimtelijke beleid van de gemeente. De initiatiefnemer heeft een voorstel tot financiële participatie uitgewerkt, bestaande uit een aanwonendenregeling, een bijdrage aan een lokaal omgevingsfonds en investeringsmogelijkheden. De gemeenteraad heeft dit bij haar besluitvorming over het stedenbouwkundig kader betrokken. Daarbij is een motie van BVHlokaal en SGP om de aanwonenden-regeling te verbeteren, door de bijdrage aan het omgevingsfonds te halveren en het vrijgekomen bedrag te besteden aan het verbeteren van de omwonendenregeling, verworpen. Het aanbod van de aanwonendenregeling is tevens vastgelegd in de realisatieovereenkomst met de initiatiefnemer. Voor de lasten en (financiële) schade die ondervonden wordt van een ruimtelijke ontwikkeling bestaat een wettelijke planschaderegeling. Voor de waardedaling van onroerende zaken als gevolg van een ruimtelijke ontwikkeling bestaat een wettelijke planschaderegeling. Binnen 5 jaar nadat de omgevingsvergunning voor het project onherroepelijk is geworden kan bij de gemeente een verzoek tot tegemoetkoming in planschade worden gedaan.

10. Het zonnenveld op een andere locatie vanwege kwetsbaarheid Natura 2000 gebied.

Zie punt 1 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot een inhoudelijke aanpassing van de vergunningstukken.

2.6 Zienswijze van Reclamant 6

Gemeente Utrechtse Heuvelrug
Postbus 200
3940 AE Doorn

24 augustus 2023

Geachte raad,

Uw college van Burgemeester en Wethouders heeft met ingang van 11 juli 2023 de ontwerpomgevingsvergunning voor het zonneveld aan de Amerongerwetering te Amerongen, gemeente Utrechtse Heuvelrug, ter inzage gelegd. Het college heeft ons hierover conform artikel 3.8, lid 1 sub b van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) geïnformeerd.

Het provinciaal beleid

Het provinciale ruimtelijk beleid is neergelegd in de Omgevingsvisie Provincie Utrecht en geborgd in de bijbehorende Interim Omgevingsverordening Provincie Utrecht (IOV).

In de IOV, die op 1 april 2021 in werking is getreden, zijn algemene regels opgenomen over de inhoud, toelichting of onderbouwing van onder meer bestemmingsplannen. Hiermee willen we een aantal provinciale belangen laten doorwerken naar het gemeentelijke niveau. Om deze belangen te borgen kunnen wij zo nodig het instrumentarium uit de Wro inzetten.

Het doel van deze zienswijze is om de gemeente te wijzen op de procedure rondom de Wet natuurbescherming en de mogelijke veranderingen in het landelijk gebied, mede naar aanleiding van de val van het Kabinet en ontwikkelingen rondom EU beleid. Mogelijk heeft dit invloed op de plannen voor het zonneveld en zal de gemeente hier rekening mee moeten houden.

Doel van de omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning maakt een zonneveld mogelijk ten zuiden van Leersum en Amerongen. De gemeente Utrechtse Heuvelrug wil volledig energieneutraal zijn in 2035. Het zonneveld aan de Amerongerwetering draagt bij aan deze ambitieuze klimaatdoelstelling van de gemeente. De energietransitie is een belangrijke ontwikkeling waar ook de provincie veel waarde aan hecht. We zijn dan ook verheugd om te zien dat de gemeente Utrechtse Heuvelrug een bijdrage levert aan de energietransitie en haar klimaatdoelstelling concreet maakt door de voorliggende plan.

Het plangebied heeft een omvang van ongeveer 14,8 hectare en het zonneveld zelf is 12,2 hectare groot. Het zonneveld zal 30 jaar gebruikt worden. Na deze 30 jaar zal er een opruimplicht gelden voor het zonneveld.

De locatie van het zonneveld bevindt zich tussen twee Natura2000-gebieden van Kolland en Overlangbroek.

Procedure en advies

De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft voor de omgevingsvergunning voor het zonneveld een uitgebreide procedure doorlopen voor het planologische traject. In april 2022 heeft er een ambtelijk locatiebezoek plaatsgevonden. Daarnaast is er een omgevingstafel georganiseerd gericht op de landschappelijke inpassing en bestaat er een brede omgevingstafel. De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft de provincie Utrecht vroeg betrokken bij de plannen en heeft meerdere uitgebreide adviesrondes georganiseerd. Ik spreek mijn waardering uit over de opzet en aanpak van de verschillende adviesrondes. Daarnaast is ook beschreven op welke manier de omgeving geïnformeerd is over de plannen en biedt de initiatiefnemer omwonenden mogelijkheden aan om (financieel) te participeren in de uitvoering van dit plan. Er is tijdens dit proces zorgvuldig gekeken naar artikel 5.5 van de IOV. Voorliggende ontwerpomgevingsvergunning voldoet hieraan.

Tijdens de verschillende adviesrondes in 2022 heeft de provincie advies gegeven op de plannen. Voor de nabijheid van het Natura2000-gebied is meegegeven dat het zonneveld waarschijnlijk minder negatieve effecten heeft op de aangewezen doelen van Kolland dan de eerdere gebruiksfunctie en dat er vanuit Natura2000 aangesloten wordt bij het landschapsadvies. Vanuit landschap is er uitgebreid geadviseerd over de landschappelijke inpassing.

Voor de landschappelijke inpassing is veel gesproken over de openheid van het gebied. Tijdens de omgevingstafel over de landschappelijke inpassing is er een opmerking gemaakt over de invulling van de mantel- zoomvegetatie en de losse/landschappelijke haag aan de noordwest kant van de westelijk gelegen percelen. Met deze invulling wordt het doorzicht van de Amerongerwetering naar de dijk dichtgezet. Met beheer kan hier het doorzicht wel behouden worden, maar dit vergt intensief beheer. Er zijn geen aanpassingen gedaan aan de landschappelijke inpassing naar aanleiding van de opmerking. We zijn benieuwd waarom er voor dit perceel gekozen wordt voor een andere invulling dan de rietoevers.

Nieuwe ontwikkelingen in Landelijk gebied

Het afgelopen jaar kent vele ontwikkelingen rondom stikstof, Natura2000 en de invulling van het landelijk gebied. De opgaves die nodig zijn in het landelijk gebied vormen een complexe puzzel, die breder is dan alleen de stikstofopgave. Momenteel heeft het perceel een agrarische bestemming en wordt het land intensief beheerd en bemest. De inrichting als zonneveld zorgt ervoor dat de gronden niet meer bemest zullen worden, wat positief is voor de stikstofopgave.

Toch zijn er nog een aantal onzekerheden die ten tijde van de eerste overlegronde van de gemeente nog niet in beeld waren voor het Natura2000-gebied. De provincie Utrecht heeft een Natuurdoelanalyse opgesteld (NDA) opgesteld voor het Natura2000-gebied Kolland en Overlangbroek. Het Natura2000-gebied is aangewezen vanuit de Habitatrichtlijn; verslechtering van dit gebied is wettelijk niet toegestaan. Het zonneveld mag geen significant negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura2000-gebied. Uit de NDA is gebleken dat het Natura2000-gebied in een slechte staat van instandhouding is. De NDA is voorgelegd aan de Ecologische Autoriteit; dit onafhankelijke adviesorgaan is tot een nog strengere conclusie gekomen; de staat van het Natura2000-gebied is slecht en er zullen maatregelen getroffen moeten worden om verslechtering tegen te gaan. Op het gebied van onder andere stikstofreductie, optimalisatie hydrologie en ontsnippering zal dit invloed hebben op initiatieven in de nabijheid van het Natura2000-gebied.

Er zijn nog enkele vragen over het effect van het Zonneveld op staat van instandhouding van het Natura2000- gebied; zoals de hoeveelheid warmte die het zonneveld zal afgeven, hoe de diepte van de te graven watergang (poel) van invloed kan zijn op de kwelstromen, het risico op uitspoeling van schadelijke stoffen en het risico op brand.

Verder is het ook goed om op te merken dat er toekomstige hydrologische (her)inrichtingsplannen in dit gebied nodig zijn om het Natura2000-gebied te beschermen. Dit kan mogelijk van invloed zijn op het zonneveld. In de onderzoeken die gedaan zijn voor het zonneveld is hier vanzelfsprekend nog geen rekening mee gehouden. In deze onderzoeken is alleen gekeken naar de impact van natschade op de naastgelegen agrarische percelen. Naar aanleiding van de natuurdoelanalyse en de blauwe agenda, onderzoekt de provincie momenteel samen met HDSR wat er gedaan kan worden om meer kwel naar de verschillende deelgebieden van het Natura2000-gebied te krijgen. Dit is vanwege de instandhoudingsdoelstellingen wettelijk verplicht. Deze deelgebieden ondervinden momenteel te veel last van verdroging (met name in de zomermaanden) en staan onder te weinig invloed van kwel. De provincie is samen met HDSR aan het onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om verdroging in het gebied tegen te gaan. Gedacht kan worden aan; het verhogen van het waterpeil, het verondiepen van weteringen (tegengaan afvangen kwel), enzovoorts. Dit zou kunnen betekenen dat het gebied natter gaat worden dan waar bij dit plan vanuit is gegaan. We onderzoeken graag met u hoe een eventuele vernatting van het gebied slim gecombineerd kan worden met een zonneveld.

Op dit moment is nog niet geheel duidelijk wat voor impact het advies van de Ecologische Autoriteit en de uitkomsten van de Natuurdoelanalyse hebben op het plan. Wel is duidelijk dat er in geen geval verslechtering van de natuurdoelen mag plaatsvinden. Het is aan te raden om hier goed contact over te houden.

Wet Natuurbescherming

Er is in het kader van de Wro ingegaan op de planologische procedure rond de omgevingsvergunning. Het is echter ook belangrijk dat er bij de verdere planvoorbereiding voldoende aandacht is voor relevante aspecten uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

Voor de Wnb is het nodig dat er een verklaring van geen bedenking wordt aangevraagd voor de omgevingsvergunning. Op dit moment is deze verklaring nog niet bij de provincie aangevraagd. Er wordt daarom met klem aangeraden om contact op te nemen met het team Vergunningverlening Natuur en Landschap van de provincie Utrecht voor wat betreft de Wnb.

Ontheffing gebied landschappelijke waarden

Het initiatief ligt binnen het “gebied landschappelijke waarden”. Wanneer er materiaal wordt gestort of opgehoogd het plangebied dient een ontheffing te worden aangevraagd op basis van artikel 3.64 van de IOV.

Vervolg

We willen u met vriendelijk verzoeken bij de vaststelling van het plan rekening te houden met de hiervoor geplaatste opmerkingen en blijven graag betrokken bij het plan, zodat we tot een plan komen dat kan bijdragen aan zowel de klimaatopgaves als de natuuropgaves in het gebied. Ter borging van de provinciale belangen zullen wij – zo nodig – het instrumentarium uit de Wro aanwenden.

Hoogachtend,

(naam en handtekening Reclamant 6)

2.6.1 Reactie van de gemeente op Zienswijze Reclamant 6

1. Openheid intact houden

Reclamant geeft aan dat om de openheid intact te kunnen houden, dit alleen lukt als bepaalde nieuwe landschapselementen (losse nieuwe haag en mantel- zoomvegetatie) intensief worden beheerd. Reclamant vraagt zich af waarom er niet is gekozen voor een andere landschappelijke invulling. Op deze wijze lukt dat alleen wanneer er intensief beheer plaatsvindt.

Op pagina 27 van het Landschappelijk inpassingsplan dat ter inzage heeft gelegen, wordt het volgende vermeld: De bossen en de Lekdijk vormen een horizon die ver boven maaiveld ligt. Vanuit gemeentelijk beleid mogen de zonnepanelen maximaal 1,5 m boven het maaiveld uit komen en moet de vorm aansluiten op de kavelstructuur. Daarmee blijven de zonnepanelen ruim onder de horizon. Deze combinatie maakt dat het zonneveld goed is in te passen in dit halfopen landschap met bij het gebied passende elementen. Om een goed beheerbare situatie over te houden wordt de bovenkant van de panelen op gelijke hoogte gehouden; 1,5 meter boven de hoogste delen van het huidige maaiveld. Ondanks dat het maaiveld hier een sterk golvend karakter heeft door de vele greppels en sloten in het terrein wordt zo een rustig beeld verkregen dat tevens goed te beheren is. Er wordt een zuid-georiënteerde opstelling geplaatst zodat er meer ruimte is voor zon en hemelwater om de bodem te bereiken zodat hieronder een kruidenrijke vegetatie tot ontwikkeling kan komen. Er wordt een afstand van 2 meter tussen de rijen aangehouden. En op pagina 29 van het Landschappelijk inpassingsplan is te lezen: “Zicht op het plangebied vanuit de omgeving vindt plaats vanaf de Amerongerwetering en vanaf de Lekdijk. De Lekdijk ligt enkele meters boven het maaiveld van het plangebied. Doordat de afstand tot het plangebied meer dan 500 meter bedraagt en er op de voorgrond diverse boerderijen en landerijen liggen en het geflankeerd wordt door twee blokken bos en er beplanting ten zuiden van het plangebied staat, speelt het zonneveld qua beleving op de achtergrond een kleine rol”.

Voor het specifieke perceel waar reclamant op doelt is bewust gekozen om een dichte haag aan te leggen. Deze keuze is gemaakt op basis van een expliciet verzoek van de nabijgelegen bewoners, met als doel het minimaliseren van het zicht op het zonneveld. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat het in stand houden van de beperkte hoogte van deze beplanting meer intensief onderhoud vereist dan bijvoorbeeld een natuurlijke rietoever. Deze beslissing is genomen met volledige kennis van het verwachte hogere onderhoudsniveau, als gevolg van de wens om het zicht te beperken. LC-energy is zich bewust van en bereid de extra kosten voor het beheer en onderhoud op zich te nemen, als gevolg van deze weloverwogen beslissing.

Wat betreft de mantel- zoomvegetatie is hiervoor gekozen om de nu nog abrupte overgang tussen het bos en weiland, straks het zonneveld, te verzachten en de biodiversiteit een impuls te geven. Een dergelijke overgang biedt ruimte voor veel diversiteit aan gradiënten en daarmee voor versterking van de biodiversiteit.

2. Gesteld wordt dat er een aantal onzekerheden zijn in relatie tot de Natuurdoelanalyse (NDA) voor het Natura2000-gebied Kolland en Overlangbroek.

Zie punt 1 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

3. Warmtestraling door zonnepanelen leidt tot ongewenste verdroging.

Zie punt 3 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

4. Diepte van de te graven watergang (poel) van invloed op de kwelstromen

Zie punt 3 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 4.

5. Het risico op uitspoeling van schadelijke stoffen

Zie punt 1 in de reactie op de Zienswijze van Reclamant 5. Daarnaast is in het document Ruimtelijke Onderbouwing op pagina 57 aangegeven: De panelen en de constructie wordt uitgevoerd met niet-uitloogbare materialen. Er komt geen afvalwater vrij. Het plan heeft dan ook geen schadelijke gevolgen voor de waterkwaliteit en ecologie.

6. Risico op brand

Zie punt 2 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 2.

7. Verzoek om contact te houden over hydrologische maatregelen en het advies van de Ecologische Autoriteit en de uitkomsten van de Natuurdoelanalyse.

Initiatiefnemer is bereid om desgevraagd in contact te treden met Reclamant 6 over potentiële watermaatregelen die Reclamant 6 in overleg met het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden (HDSR) in de toekomst mogelijk zal willen nemen in het gebied. Waarbij opgemerkt dat het plan geen aansluiting kent met de bestaande watergangen zoals ook de wens is van HDSR. Evenzo is initiatiefnemer bereid om voortschrijdende inzichten te bespreken met Reclamant 6 in het licht van het advies van de Ecologische Autoriteit en de uitkomsten van de Natuurdoelanalyse.

8. In de Wnb is het nodig dat er een verklaring van geen bedenking wordt aangevraagd voor de omgevingsvergunning.

Het plan voor aanleg en in gebruikname van zonneveld Amerongerwetering te Amerongen is getoetst aan de Wet natuurbescherming. Uit het verkennend onderzoek dat is uitgewerkt in de rapportage Quicksan flora en fauna zonneveld Amerongerwetering v.3 28-6-22 en de Nadere inventarisatie en toetsing zonneveld Amerongerwetering Amerongen 20-4-22, blijkt als volgt;

Bescherming van soorten

- De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt, omdat er sprake is van een tijdelijke en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.
- De passeerbaarheid van het zonneveld door kleine zoogdieren en reptielen moet worden gewaarborgd. Dit is gedaan door het hekwerk niet tot het maaiveld te plaatsen en huidige watergangen te behouden.
- Ten behoeve van das is een nadere inspectie uitgevoerd. Op basis hiervan en met kennis van Vereniging Dorp en Natuur Amerongen kan aantasting van een essentiële functie van das worden uitgesloten.

Bescherming van gebieden

- Voor aangewezen niet-broedvogelsoorten en andere aangewezen habitattypen en doelsoorten is geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking.
- De stikstofberekening laat zien dat geen sprake is van stikstofdepositie met de aanleg van het zonneveld.

Bescherming van houtopstanden

- Doordat geen sprake is van bomenkap, is de bescherming van houtopstanden niet aan de orde.

Natuurnetwerk Nederland

- Doordat het plangebied buiten gebied ligt dat is aangewezen als NNN en provincie Utrecht geen externe werking kent, leidt het zonneveld niet tot aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken, kwaliteit, samenhang en oppervlakte van het NNN.

Op basis van de toetsing wordt geconcludeerd dat geen sprake is van overtreding van verbodsbepalingen onder de Wet natuurbescherming en dat geen verklaring van geen bedenkingen aangevraagd hoeft te worden voor de omgevingsvergunning. Het voorliggende plan verslechtert niet de kwaliteit van de natuurlijke habitats en soorten in Natura 2000-gebied en heeft geen significant negatief effect op Natura 2000-gebied.

9. Ontheffing gebied landschappelijke waarden

Gezien het plan verwachten wij niet dat een ontheffing op basis van artikel 3.64 van de IOV noodzakelijk is. Hierover zal nader overleg worden gevoerd met de provincie. Indien dit alsnog noodzakelijk blijkt, zal een aanvraag tot ontheffing worden ingediend. Geconcludeerd kan worden dat deze ontheffing zal worden verleend, gezien het plan voldoende rekening houdt met de landschappelijke waarden, wat reeds in het voortraject uitvoerig is afgestemd met de provincie.

10. Slotopmerking

De provincie Utrecht was nauw betrokken in het proces waarin is gekomen tot het voorliggende plan. Het plan is op meerdere momenten afgestemd. In het advies van de provincie aangaande de Omgevingstafel van september 2022, na raadpleging van alle documenten/onderzoeken, heeft de provincie aangegeven: "We vinden het erg positief dat we vroeg in het proces betrokken zijn. Het bezoek op locatie hebben we ook als positief en waardevol ervaren. Verder is het een goed uitgewerkt en compleet plan, dat een belangrijke bijdrage zal leveren aan de duurzame energie doelstellingen die we in de RES U16 hebben". Er zijn bij dat advies geen aanvullende voorwaarden gesteld en hiermee mocht de gemeente er dus vanuit gaan dat de provincie Utrecht akkoord is met het plan voor Zonneveld Amerongerwetering, en dat geen nadere vergunningen (vanuit de provincie) noodzakelijk zijn.

Op 31 augustus heeft overleg plaats gevonden met adviseurs van de Provincie, adviseurs van LC Energy en de gemeentelijke projectleider. Dit overleg heeft geleid tot een verduidelijking van de aangekaarte problematiek in de zienswijze. Hieronder worden de conclusies vermeld:

1. *Het effect van de uitstraling van de warmte op het N2000 gebied:* door de kleinschaligheid van het zonneveld, de ruimte tussen de zonnepanelen, de donkere ondergrond en de groene invulling tussen de zonnepanelen en om het veld heen is het, in tegenstelling tot onderzoeken die gedaan zijn bij grote zonnevelden in de woestijn, zeer aannemelijk dat er geen uitstraling van warmte is op het N2000 gebied. Er is daardoor geen significant negatief effect op het gebied van verdroging te verwachten. De provincie gaat met deze uitleg akkoord.
2. *Het effect op de lokale hydrologie van het mogelijk aantrekken van kwel uit de aan te leggen poel op het N2000 gebied:* De aangeleverde profieltekening en bijgeleverde uitleg geven voldoende inzicht. De poel staat wel in contact met het diepere grondwater en kan daardoor fluctueren met de grondwaterstand. Er is geen afvoer. Rondom de poel is een opstaande rand van ongeveer 20 cm waardoor de poel niet kan overstromen. Er is geen significant negatief effect op het gebied van hydrologie te verwachten. Afspraak is dat de poel alleen gebruikt kan worden voor bluswater. Er mag niet door agrariërs water uit onttrokken worden, anders kan er mogelijk wel water worden onttrokken door aanzuiging. De initiatiefnemer geeft aan dat dit in principe niet mogelijk is omdat al het land rondom de poel in eigendom van de initiatiefnemer is. Hier vindt geen landbouw plaats. De provincie gaat met deze uitleg akkoord.
3. *Een gewijzigd inrichtingsplan waardoor in geval van brand het N2000 gebied niet geraakt wordt:* Er is voldoende onderzocht naar de brandveiligheid van het zonneveld. De VRU heeft positief geadviseerd op de brandveiligheid van het zonneveld, de ruimte om het zonneveld (brandoverslag) en de (technische) beheerplannen van het zonneveld. Er volgt een discussie over de inrichting van de westzijde van het zonneveld, het deel dat tegen het N2000 aanligt. Momenteel bestaat het profiel uit: 5 m1 kort gemaaid gras, dan een strook met struweel, dan weer een strook van 5 m1 kort gemaaid gras. Er wordt geopperd dat deze strook ook geheel uit kort gemaaid gras kan bestaan. In principe is er geen significant negatief effect op het gebied van brandoverslag te verwachten, maar de provincie kijkt nog naar de verschillende profielen. Deze zijn door Eelerwoude naar de provincie toegestuurd.
4. *In de toekomst moet het mogelijk zijn het waterpeil te verhogen, dit moet ook in het ontwerp van het zonneveld worden meegenomen:* Het is zeer wenselijk om het peil in dit gebied te verhogen. Dit is binnen dit project niet gelukt, maar voor het N2000 gebied is het nodig dat het grondwaterpeil wordt verhoogd. Dit is een van de acties die mee gaat binnen de gebiedsgerichte processen van de provincie. Het zonneveld Amerongen moet hierop gedimensioneerd worden, zodat wanneer het peil verhoogd wordt er geen onmogelijke situatie ontstaat. Dit betekent onder andere het hoog neerzetten van de omvormers en het verhogen van de fundatie van de trafohuisjes.
5. *De onderbouwing van het hekwerk en verbindingszone:* Het hekwerk is geplaatst vanwege diefstal en vernieling (verzekering) en de veiligheid van mensen (elektrische apparatuur). Op verzoek van de provincie en de omwonenden is een zo open mogelijk landschap gecreëerd. Dit heeft geleid tot het voorliggende ontwerp. De verbinding tussen de verschillende gebieden en het vergroten van de gebieden (aanbeveling Ecologische Autoriteit) is door de positie van het zonneveld lastig te realiseren. De overige kavels om het zonneveld moeten mogelijk meer ingericht moeten worden met bomen. Het zonneveld heeft een behoorlijke ruimte om de zonnepanelen heen, dit zou geen negatief effect mogen hebben.

Op 1 september 2023 heeft LC Energy in een mail naar de Provincie aangekondigd dat er 2 kleine wijzigingen (niet inhoudelijk) zijn doorgevoerd in de stukken namelijk dat er een extra dwarsprofiel opgenomen is in het inrichtingsplan en in het beheerplan is opgenomen dat vanwege brandgevaar de

vegetatie in de nazomer en herfst niet tegen de panelen moet komen. Ook moet het onderhoudspad aan de binnenkant en buitenkant van het hekwerk regelmatig worden gemaaid zodat in geval van brand het zich niet verder kan verspreiden.

Uit bovenstaande blijkt dat er m.b.t. de genoemde onderwerpen geen significante negatieve effecten voor het N2000 gebied zijn.

Wel is er een aandachtspunt voor het verhogen van het peil in de toekomst en de verbinding tussen en vergroting van de gebieden. Hierover moeten Provincie, Gemeente en LC Energy in overleg blijven, maar er zijn nu nog geen maatregelen aan verbonden omdat deze vraagstukken nog niet uitgedacht zijn. De gedeputeerde ruimtelijke ordening van de provincie heeft op 11 september 2023 een nadere reactie gegeven die in Hoofdstuk 4 als bijlage is opgenomen. Hierin staat als conclusie vermeld: Er kan dus geconcludeerd worden dat er in voldoende mate tegemoet is gekomen aan de opmerkingen en zorgen uit de zienswijze. Voor zowel soortenbescherming als gebiedsbescherming zijn er geen significant negatieve effecten te verwachten en hoeft er dus geen Wnb ontheffing of verklaring van geen bedenking te worden aangevraagd. De plannen voldoen aan de provinciale interim Omgevingsverordening.

2.7 Zienswijze van Reclamant 7

College van Burgemeester en wethouders van Utrechtse Heuvelrug,
Postbus 200,
3940 AE Doorn

Amerongen 23-8-23

Geachte heer, mevrouw,

Wij hebben landbouwgrond grenzend aan het geplande zonneveld en dienen een zienswijze in vanwege de volgende punten waartegen wij bewaar inbrengen:

Gevolgen brand, storm hagel

Bij recente branden met zonnepanelen zijn er glassplinters tot meer dan 10 kilometer in de omgeving verspreid. Onze landbouwgrond ligt nabij het zonneveld, dus niet alleen bij brand, maar ook bij kleinere calamiteiten zoals zonnepanelen die door storm of hagel stuk gaan, loopt ons vee risico doordat het voer met glas en giftige stoffen binnen kan krijgen.

Het aangrenzende Natura 2000-bos is erg moeilijk te blussen, omdat het grotendeels ondoordringbaar is door hoog opgaand struweel van sleedoorn en bramenstruiken. Na brand, moet er volgens het asbestprotocol gewerkt worden, dus zijn zonnepanelen het nieuwe asbest. (Asbest eruit, zonnepanelen erin?)

Voldoende bruikbaar bluswater? Een brede stilstaande sloot warmt extra op en verdampt meer, In de nieuw te graven sloot is wateraanvoer niet mogelijk. Dus als het erop aan komt, in een hete droge zomer, is de kans aanzienlijk dat er onvoldoende water in de sloot is. Bovendien is een sloot van 1,65 m diep in een kleilaag van 1,1m door de kleibodem heen en kan geen water vasthouden. Sloten bij zonnenvelden worden warmer dan normaal en zullen daardoor snel dichtgroeien met waterpest e.d. Hoe bruikbaar is het dan nog als bluswater?

Waterhuishouding:

Alle sloten rondom het zonneveld moeten jaarlijks volledig geschoond worden omdat de afwateringsslootjes naar de Amerongerwetering zeer lang en smal zijn in een gebied dat al "zeiknat" is (citaat rapport Eelerwoude). Het gedeeltelijk laten staan van rietkragen zal de afvoer belemmeren. In de nazomer en de herfst, als de slootjes vol riet staan, duurt het al bijna een week voordat, na een hevige

regenbui, het water is weggezakt van de mais- en graspercelen. Dit geeft aanzienlijke schade aan het gewas. Overhangende takken boven de sloten mogen het schone niet belemmeren en moeten jaarlijks worden gesnoeid. De bomen en struiken moeten ver genoeg uit elkaar staan om het schone machinaal uit te kunnen voeren. Dat is minimaal 4 meter. Het pad zal ook minimaal 4 meter moeten zijn om het werk goed te kunnen uitvoeren.

Natuur Natura 2000

Electro-magnetisch straling is aantoonbaar schadelijk voor planten, bodemleven en insecten. Een zonneveld tegen het bos aan heeft een negatieve invloed op het toch al zieke en door de essentaksterfte verzwakte essenakhout.

Zonnepanelen kunnen 65 graden heet worden. De hitte onder en boven de zonnepanelen maakt de bodem en omgeving warmer. Het bos en de bijna 15 ha ecosysteem onder de grond gaat er ernstig onder lijden, met grote gevolgen voor de biodiversiteit boven de grond. Dit draagt niet bij aan de verplichting om N2000-gebieden te behouden en verbeteren. Bovendien; Extra opwarming van het slootwater (langs het bos) maakt het zuurstofloos en het water zal niet meer voldoen aan de KRW.

Geluid.

Het geluid en de geluidstrillingen zullen de fauna w.o. vleermuizen verstoren.

Met vriendelijke groet,

(naam Reclamant 7)

2.7.1 Reactie van de gemeente op Zienswijze Reclamant 7

1. Brand

Zie punt 2 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 2.

1.1 Voldoende bluswater

Het waterpeil van de poel wordt niet bepaald door de verdamping van het water in de poel, maar door het verloop van het stijghoogteverloop (ofwel de waterdruk) in het zandpakket onder de kleilaag. De poel wordt immers door de kleilaag heen gegraven tot in het onderliggende zand. Het zandpakket is goed doorlatend. Bij veel verdamping van water uit de poel zal het water in de poel worden aangevuld met koel grondwater totdat het waterpeil in de poel weer in evenwicht is met de stijghoogte van het grondwater in het zandpakket onder de klei.

Uit langjarige meetreeksen van de stijghoogte in het zandpakket is gebleken dat de fluctuatie van de stijghoogte vrij gering is (ca. 30 cm). Dit is te zien in het peilverloop in peilbuis B39B1574 op bladzijde 14 van het rapport “ Rapport invloed plan op waterhuishouding Zonneveld Amerongerwetering” (Eelerwoude 2022). Dit is ook het geval in het peilverloop van peilbuis B39B1563 in het rapport op blz. 15). In een hele droge zomer, zoals 2018, zal de stijghoogte door de algehele droogte in het hele gebied wel een korte periode ca. 20-30 dieper zakken dan in normale jaren. Uit de gegevens blijkt dat dit maar een korte periode is van hooguit 2 tot 3 weken. Om ook in extreem droge jaren voldoende bluswater beschikbaar te houden wordt de poel extra diep uitgegraven nl. 1,65 m. onder maaiveld.

1.2 Dichtgroeien bluswatervoorziening

De poel zal elke drie jaar worden opgeschoond om dichtgroeien met waterplanten waaronder waterpest te voorkomen. Dit is aan het landschappelijke inpassingsplan toegevoegd, zodat dit ook geborgd is. Daarnaast

kan tijdens het blussen een korf worden toegepast rondom de zuigmond om verstopping van de pomp te voorkomen.

2. Waterhuishouding

Zoals op de kaart van de keur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden is vermeld behoort het beheer door de aangelande te worden uitgevoerd. (bron <https://experience.arcgis.com/experience/36136fad9d1049db830b2661dd074bcb/> laatst bezocht 28-08-2023). Omdat een goede afwatering benodigd is, is de tekst zoals geciteerd in de zienswijze in het rapport opgenomen. Als extra toelichting op het landschappelijk inrichtingsplan kunnen wij aangeven dat LC Energy zich hier terdege van bewust is en het onderhoud dient uit te voeren zoals opgenomen.

Het riet dat blijft staan, zal niet in de watergang staan, maar op de natuurlijker beheerde oever. Dit staat ook zo afgebeeld op het dwarsprofiel op pagina 31 van het landschappelijk inrichtingsplan. Op afbeelding 30 (pagina 29 van het landschappelijk inpassingsplan) is in het landschapsontwerp te zien dat de bomen ruim voldoende uit elkaar staan en niet op de grens met de watergang, zodat deze nog goed is te onderhouden. Ook de ruimte voor onderhoud tussen het beoogde hekwerk en de bomen / watergang is ruim voldoende voor deugdelijk onderhoud. Dit is ook op een dwarsprofiel in het landschappelijk inpassingsplan af te lezen.

3. Natuur Natura 2000-gebied, o.a. het aspect electromagnetische straling

Zowel bij de omvormers, het inkoopstation als de transformatoren zullen extreem laagfrequente elektromagnetische velden (ELF) vrijkomen. Ten aanzien van elektromagnetische straling bij hoogspanningsmasten hanteert de overheid een voorzorgprincipe waarbij een grens wordt aangehouden van 0,4 micro Tesla (μT). Dit voorzorgsprincipe dient daarmee ook gehanteerd te worden bij de ontwikkeling van een zonnepark, door de afstand van een zonneveld tot woningen en andere gevoelige bestemmingen zodanig te laten zijn dat de magnetische veldsterkte bij de gevoelige bestemmingen niet boven de advieswaarde van 0,4 μT komt. In het RIVM 'Verkenning van extreem-laagfrequente (ELF) magnetische velden bij verschillende bronnen' (RIVM-rapport 609300011/2009) wordt aandacht besteed aan elektromagnetische velden als gevolg van de aanwezigheid van transformatorstations. De sterkte van deze velden neemt sterk af wanneer de afstand tot de bron groter wordt. Uit het onderzoek blijkt dat 0,4 μT wordt bereikt op een afstand van maximaal 7 m van onderzochte transformatorstations. Gezien de relatief grote afstand van zowel omvormers, als het inkoopstation en de transformatoren tot de Natura 2000-gebieden mag redelijkerwijs worden aangenomen dat elektromagnetische straling geen negatief effect heeft op planten, bodemleven en insecten in deze Natura 2000-gebieden. De overige aspecten in relatie tot Natura 2000-gebieden zijn hiervoor reeds besproken in reacties op zienswijzen van andere reclamanten.

4. Warmte

Zie punt 3 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

5. Geluid in relatie tot fauna.

Zie punt 1 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 4, waarin is onderbouwd dat de geluidsuitstraling relatief beperkt is. In de Quickscan flora en fauna Zonneveld Amerongerwetering (Eelerwoude, 2022) is geconcludeerd dat de aanleg en ingebruikname van een zonneveld geen negatieve effecten op vleermuizen heeft. Zo is er bijvoorbeeld ook geen sprake van essentieel foerageergebied of een essentiële vliegroutes in het plangebied. Ook m.b.t. andere fauna is geconcludeerd dat het voorgenomen plan uitvoerbaar is, en past binnen de wet en regelgeving op het gebied van fauna.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot een inhoudelijke aanpassing van de vergunningstukken.

2.8 Zienswijze van Reclamant 8

Aan College en leden van de Raad,

Leersum, 23-08-2023

Onderwerp: zienswijze Zonnepanelen Ameronger Wetering

Geacht College en leden van de Raad,

Reclamant 8 is voor duurzame energieopwekking met zonnenvelden. Wij hebben hierover overleg gehad met LC-energy, waarbij we enkele suggesties en kritische opmerkingen hadden. Hierop is in het algemeen positief gereageerd.

Echter, na deze gesprekken is het rapport 'Verslechtering van het habitattype H91E0C in het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek: een ecologische en juridische analyse' van Robert P. Baayen & Wim Verheugt (juni 2022) uitgekomen, waarin de slechte toestand van Kolland geschetst wordt. Ook heeft de Provincie onlangs de Natuurdoelanalyse (NDA, maart 2023) voor het gebied gepubliceerd. Er is duidelijk sprake van voortschrijdend inzicht.

De ligging van het geplande zonnenveld tussen de delen van Oud-Kolland in, maakt dat wij bezwaar hebben tegen deze locatie. Hier een zonnenveld realiseren druist in tegen het streven van de provincie naar het realiseren van een aanéengesloten natuurgebied, van 300 ha exclusief Natura 2000-deelgebieden Oud Kolland en Overlangbroek, om daarmee de deelgebieden robuuster te krijgen. Het Natura2000-deelgebied Oud-Kolland bestaat uit losse delen met daarom heen nog wat extra singels van essenhakhout. Dit moet een geheel worden. Dit staat in de Natuurdoelanalyse (NDA) van de Provincie Utrecht (31 maart 2023) als noodzakelijk geziene maatregel (p49).

Aaneensluiting van beide Oud-Kollandpercelen is ook van groot belang om verdroging van het habitattype vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) tegen te gaan. Oud Kolland is omgeven door landbouwpercelen en de essenhakhoutbossen lijden onder verdroging ten gevolge van te laag ingestelde waterpeilen in de landbouwpercelen naast de natuurpercelen en de scheislotten op de grens tussen de natuurpercelen en de agrarische percelen. (Kwel)water zijgt weg uit Oud Kolland naar de agrarische percelen. De Ecologische Autoriteit adviseert daarom om per direct het hydrologisch systeem op orde te brengen door het grondwaterniveau in de aangrenzende peilvakken te verhogen. Dit staat echter haaks op het voornemen van de ontwikkelaar LC Energy om de hydrologie van het gebied niet aan te passen en zelfs een extra watergang te graven.

Op basis van de bovengenoemde aspecten is het verlenen van een natuurvergunning voor het betreffende zonnenveld op deze locatie onzes inziens in strijd met de Wet natuurbescherming en met het verslechteringsverbod in de Habitatrichtlijn. Wij raden de gemeente Utrechtse Heuvelrug en de projectontwikkelaar aan om samen met de provincie een ander perceel in de omgeving te zoeken, op grotere afstand van het Natura2000-gebied Kolland & Overlangbroek.

Mocht het zonnenveld op deze locatie toch doorgang vinden, dan verzoeken wij u in de voorwaarden op te nemen:

1. Het creëren van een goede/ruime doorgangsmogelijkheid voor de daar aanwezige fauna bij de aanleg van het zonnenveld.
2. Geen extra afvoer van water door middel van een extra watergang, maar maatregelen te treffen waardoor het gebied natter wordt in plaats van droger, in lijn met de maatregelen die de provincie neemt voor de waterhuishouding in dit gebied.

Namens Reclamant 8,
(2 namen en handtekeningen)

2.8.1 Reactie van de gemeente op Zienswijze Reclamant 8

1. Rapporten 'Verslechtering van het habitatype H91EOC' en 'Natuurdoelanalyse'

Zie punt 3 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 1.

2. Verdroging van het habitatype vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) tegen te gaan.

Zie punt 1 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

3. Kwelstromen

Zie punt 4 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

4. Het creëren van een goede/ruime doorgangsmogelijkheid voor de daar aanwezige fauna.

Zie punt 6 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 1 en punt 5 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

5. Geen extra afvoer van water door middel van een extra watergang.

Zie punt 4 in de reactie op de zienswijze van Reclamant 3.

Deze zienswijze heeft niet geleid tot een inhoudelijke aanpassing van de vergunningstukken.

3 Nota van wijzigingen

3.1 Ruimtelijke onderbouwing

In de Ruimtelijke Onderbouwing worden geen wijzigingen aangebracht, n.a.v. ingediende zienswijzen.

3.2 Overige documenten

- In het document “Technische Tekeningen en constructie” wordt op de bouwtekening van de paneelconstructie verduidelijkt dat de hoogte van de panelen van maximaal 1,5 meter, de hoogte betreft op de hoogste delen van het plangebied. Er zit namelijk een bolling in de percelen. De bovenkant van de panelen wordt vlak gelegd, zodat een rustig beeld ontstaat. Aan de onderzijde bedraagt de hoogte (van maaiveld tot aan onderkant paneel) minimaal 0,55 meter. Dit was overigens al wel aangegeven in het Landschappelijk inpassingsplan en in de Ruimtelijke Onderbouwing.
- In het document “Technische Tekeningen en constructie” wordt op de bouwtekening voor het hekwerk aangegeven dat aan de onderzijde 15 cm open wordt gehouden (voor passeren van fauna). Dit wordt gewijzigd in 20 cm. Deze 20 cm was overigens al wel goed aangegeven in het Landschappelijk inpassingsplan en in de Ruimtelijke Onderbouwing.

In het document ‘Landschappelijk inpassingsplan’ wordt bij het hoofdstuk over Beheer toegevoegd dat de nieuw te realiseren watergang (poel) elke drie jaar wordt opgeschoond en dat vanwege brandgevaar de vegetatie in de nazomer en herfst niet tegen de panelen moet komen. Ook moet het onderhoudspad aan de binnenkant en buitenkant van het hekwerk regelmatig worden gemaaid zodat in geval van brand het zich niet verder kan verspreiden.

3.3 Ambtshalve wijzigingen

Er worden geen ambtshalve wijzigingen aangebracht.

4 Bijlagen

4.1 Reactie gedeputeerde na overleg over ingediende zienswijze

Hoi Inge,

Hier de mail van de gedeputeerde naar de wethouder.

Groetjes Neeltje

Van: Essen, Huib van <huib.van.essen@provincie-utrecht.nl>

Verzonden: maandag 11 september 2023 09:09

Aan: 'karin.oyevaar@heuvelrug.nl' <Karin.Oyevaar@heuvelrug.nl>

Onderwerp: zonneveld Amerongen

Geachte mevrouw Oyevaar, beste Karin,

Naar aanleiding van de provinciale zienswijze op de ontwerpomgevingsvergunning voor het zonneveld Amerongen, heeft er op 31 augustus jl. een constructief ambtelijk overleg plaatsgevonden tussen de gemeente Utrechtse Heuvelrug, initiatiefnemer, het adviesbureau van de initiatiefnemer en de provincie Utrecht.

Doel van het overleg was om een aantal zorgen die er vanuit de provincie nog waren over de impact van het zonneveld op het nabijgelegen Natura2000-gebied inhoudelijk door te nemen. De zorgen wat betreft de warmte-uitstraling van het zonneveld, de effecten van hydrologie op het kwel en de onderbouwing voor het gebruik van hekwerking zijn door initiatiefnemer en het adviesbureau duidelijk en grondig toegelicht. De provincie gaat dan ook akkoord met deze uitleg en de zorgen zijn hiermee weggenomen.

Voor wat betreft het verhogen van het waterpeil geldt dat de initiatiefnemer heeft aangegeven wel mee te willen werken aan het verhogen van het waterpeil, maar dat dit mogelijk technische gevolgen kan hebben. Het is daarom van belang dat er goede afstemming plaatsvindt tussen de partijen (initiatiefnemer, gemeente en provincie), zodat er met het toekomstige waterpeil rekening gehouden kan worden voor aanvang van de bouw van het zonneveld.

Daarnaast wil ik u wijzen op het recente advies van de Ecologische Autoriteit (EA) op de natuurdoelanalyse van Kolland & Overlangbroek. De EA heeft beoordeeld dat de staat van instandhouding van het Natura2000-gebied ongunstig is en dat we als provincie vanuit internationale natuurwetgeving verplicht zijn passende maatregelen te nemen om een gunstige staat van instandhouding te behalen. De EA adviseert om voor dit gebied o.a. versnippering tegen te gaan, extra bos te realiseren, hydrologie te optimaliseren en stikstof te reduceren (reductie van zowel uitstoot als intensief bemesten). Een

stikstofreductie is voorzien met deze wijziging van de huidige bestemming naar een zonneveld. Het combineren van bovengenoemde functies in dit gebied is wenselijk. Het zonneveld valt te combineren met het realiseren van een natuurverbinding (natte natuur onder het zonneveld), maar de uitbreiding van bos (>4 ha aan Oud-Kolland west en >1ha aan Oud-Kolland oost) zal op de omliggende percelen van het zonneveld moeten plaatsvinden.

Dit heeft voor de betrokken agrariërs rondom het zonneveld en betrokken bij het kavelruilproces veel impact op hun bedrijfsvoering. Zij wisten bij het participatieproces van het zonneveld niet dat deze extra opgave in dit gebied zou komen. Dit vraagt aandacht in het vervolgproces waarover wij als provincie zowel ambtelijk als bestuurlijk graag met u in gesprek blijven. Wij vinden het belangrijk om zowel de agrariërs te helpen en vertrouwen te geven in de overheid en een eerlijk gebiedsproces, als alle opgaven in dit gebied zo goed mogelijk integraal te realiseren.

Er kan dus geconcludeerd worden dat er in voldoende mate tegemoet is gekomen aan de opmerkingen en zorgen uit de zienswijze. Voor zowel soortenbescherming als gebiedsbescherming zijn er geen significant negatieve effecten te verwachten en hoeft er dus geen Wnb ontheffing of verklaring van geen bedenking te worden aangevraagd. De plannen voldoen aan de provinciale interim Omgevingsverordening.

Ik hoop je hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zal je een dezer dagen even bellen om e.e.a. nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Huib van Essen

H.P. (Huib) van Essen
gedeputeerde Ruimtelijke Ontwikkeling, Coördinatie Omgevingsbeleid, Energietransitie, Milieu en Bestuur

Provincie Utrecht
Archimedeslaan 6 | Postbus 80300 | 3508 TH Utrecht
T (030) 258 9123
www.provincie-utrecht.nl
twitter.com/ProvUtrecht

De informatie in dit bericht is alleen bestemd voor de geadresseerde. Is dit bericht niet voor u bedoeld? Dan vragen wij u om de inhoud niet te gebruiken, maar ons te informeren door het bericht te beantwoorden en daarna te verwijderen. Alvast hartelijk bedankt voor uw hulp.